

ҰЙЫМДАСТЫРУ СТАНДАРТЫ

САПА МЕНЕДЖМЕНТІ ЖҮЙЕСІ

ОҚУ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ ӘДЕБИЕТТЕРДІ ӘЗІРЛЕУ ЖӘНЕ БАСЫП ШЫҒАРУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ЖАЛПЫ ТАЛАПТАР

СМЖ ҰС 8.11.4-23

«Торайғыров университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Павлодар

2023

АЛҒЫ СӨЗ

1 Жұмыс тобымен ӘЗІРЛЕНГЕН.

2 ӘЗІРЛЕУШІЛЕР

2.1 Жұмыс тобының жетекшісі: Касенов А. Ж. – академиялық қызмет департаментінің директоры.

2.2 Мустафина С. С. – тіркеу кеңсесінің директоры.

2.3 Баяхметова Г. С. – стратегия және сапа менеджменті жүйесі басқармасы жоғары санатты сапа жөніндегі инженері.

2.4 Абетанов Д. Н. – стратегия және сапа менеджменті жүйесі басқармасы сапаны басқару жөніндегі кеңесшісі.

3 ЕНГІЗІЛГЕН Академиялық қызмет департаментімен.

4 БЕКІТІЛГЕН 2023 жылы 02 10 №3.1-07/568 бұйрығымен.

5 ҚОЛДАНЫСҚА ЕНГІЗІЛГЕН 2023 жылы 02 10

6 ОРНЫНА ЕНГІЗІЛГЕН. СМЖ ЭН 4.01.6-20

7 САРАПШЫЛАР ТОБЫ

7.1 Сараптама тобының жетекшісі: Быков П. О. – Академиялық жұмыс жөніндегі Басқарма мүшесі – проректор.

7.2 Испулов Н. А. – Компьютерлік ғылымдар факультетінің деканы.

7.3 Нормабакылау: Г. С. Баяхметова – стратегия және сапа менеджменті жүйесі басқармасы жоғары санатты сапа жөніндегі инженері.

8 Әдістемелік нұсқаулықты МЕРЗІМДІ ТЕКСЕРУ 3 жылда 1 рет.

Мазмұны

1	Қолдану саласы	4
2	Нормативтік сілтемелер	4
3	Терминдер мен анықтамалар	5
4	Белгілеулер мен қысқартулар	6
5	Жауапкершілік пен өкілеттік	7
6	Жалпы ережелер	7
7	Негізгі ережелер	8
8	Оқу/ғылыми әдебиеттерді ресімдеуге қойылатын талаптар	14
9	Үйлестіру, сақтау, тарату	38
10	Өзгерістер	38
	А қосымшасы «Toraighyrov University» баспасында оқу әдебиеттерін басып шығару жоспары СМЖ ҰС Н 8.11.4/1	39
	Б қосымшасы «Toraighyrov University» баспасында ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспары СМЖ ҰС Н 8.11.4/2	40
	В қосымшасы Баспа өнімдерін шығаруды есепке алу журналы СМЖ ҰС Н 8.11.4/3	41
	Г қосымшасы «Toraighyrov University» баспасында әдебиеттер шығарылғаны туралы бюллетень СМЖ ҰС Н 8.11.4/4	43
	Д қосымшасы Мұқаба мен титулдық бет дизайнының мысалы және монография мен оқу құралына ұсыныстар парағы	44
	Е қосымшасы Мұқаба мен титулдық бет дизайнының мысалы және оқу құралының ұсыныстар парағы	47
	Ж қосымшасы Мұқаба мен титулдық бет дизайнының мысалы және оқу-әдістемелік құралына ұсыныстар парағы	50
	И қосымшасы Мұқаба мен титулдық бет дизайнының мысалы және пәннің оқу-әдістемелік кешені бойынша ұсыныстар парағы	53
	К қосымшасы Мұқаба мен титулдық бет дизайнының мысалы және нұсқаулықтар/ұсынымдар ұсыныстар парағы	56
	Л қосымшасы «Әдебиет» құрылымдық элементінің келтіру мысалы	59
	М қосымшасы «Мазмұны» құрылымдық элементін жобалау мысалы	60
	Н қосымшасы Бекіту парақтарын жобалау мысалдары	61
	П қосымшасы Авторлық келісім шарт	66
	Р қосымшасы Келісу парағы	69
	С қосымшасы Таныстыру парағы	70
	Т қосымшасы Мерзімдік тексерулерді есепке алу парағы	71
	У қосымшасы Өзгертулер мен толықтыруларды тіркеу парағы	72

1 Қолдану саласы

1.1 Осы ұйым стандарты «Торайғыров университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамының (бұдан әрі – КЕАҚ) «Торайғыров университеті» баспасында оқу және ғылыми әдебиеттерді басып шығаруға қойылатын жалпы талаптарды белгілейді, оның ішінде басып шығаруды жоспарлау, дайындау, қарау, әр түрлі деңгейлерде қарастыру, сондай-ақ жобалау талаптары .

1.2 Осы ұйым стандартының талаптары міндетті болып табылады.

1.3 Бұл ұйым стандарты сапа менеджменті жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ететін құжаттаманың бөлігі болып табылады.

2 Нормативтік сілтемелер

Осы ұйым стандарты келесі нормативтік құжаттарға сілтемелерді пайдаланады:

ХС ИСО 9000:2015 Сапа менеджменті жүйелері. Негіздер және сөздік.

ХС ИСО 9001:2015 Сапа менеджменті жүйелері. Талаптар.

СМЖ ҚП 7.5-01/03 Құжатталған ақпаратты басқару.

СМЖ ҰС 4.01.6-23 Сапа менеджменті жүйесінің құжаттамасын құруға, ұсынуға және ресімдеуге қойылатын жалпы талаптар. Терминдер мен анықтамалар.

СМЖ ҰС 8.12.4-23 Ғылыми және баспа қызметін басқару.

ҚР СТ 994-2012 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Басылымдар. Кітаптың халықаралық стандартты нөмірленуі. Құрылымы, құрамы, жазылуы.

МЕМСТ 2.105-95 Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Мәтіндік құжаттарға қойылатын жалпы талаптар.

МЕМСТ 2.316-2008 Конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесі. Графикалық құжаттарға жазуларды, техникалық талаптарды және кестелерді қолдану ережелері. Жалпы ережелер.

МЕМСТ 7.1-2003 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Библиографиялық жазба. Библиографиялық сипаттама. Жалпы талаптар және жобаны жасау ережелері.

МЕМСТ 7.4-95 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Басылымдар. Басып шығару.

МЕМСТ 7.5-98 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Журналдар, жинақтар, ақпараттық басылымдар. Жарияланған материалдардың баспа дизайны.

МЕМСТ 7.11-2004 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Библиографиялық сипаттамалардағы шет еуропалық тілдердегі сөздер мен сөз тіркестерінің қысқартуы.

МЕМСТ 7.12-93 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Библиографиялық жазба. Орыс тіліндегі сөздердің қысқартулары. Жалпы талаптар мен ережелер.

МЕМСТ 7.60-2003 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Басылымдар. Негізгі түрлері. Терминдер мен анықтамалар.

МЕМСТ 7.82-2001 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Библиографиялық жазба. Электрондық ресурстарға библиографиялық сипаттама. Жалпы талаптар және жобаны жасау ережелері.

МЕМСТ 7.84-2002 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Басылымдар. Қақпақтар мен байлаулар. Тіркеудің жалпы талаптары мен ережелері.

МЕМСТ 7.86-2003 Ақпарат, кітапхана ісі және баспа ісі бойынша стандарттар жүйесі. Басылымдар. Аннотацияларды жариялауға қойылатын жалпы талаптар.

МЕМСТ 8.417-2002 Өлшем бірлігін қамтамасыз етудің мемлекеттік жүйесі. Шама бірліктері.

МЕМСТ 9327-60 Қағаз және қағаз өнімдері. Тұтынушы форматтары.

3 Терминдер мен анықтамалар

Бұл ұйым стандартында ХС ИСО 9000, МЕМСТ 7.60, СМЖ ҰС 4.01.6 сәйкес терминдер мен анықтамалар қолданылады.

Оларға қосымша осы ұйым стандарты келесі терминдер мен олардың анықтамаларын белгілейді:

басылым: ондағы ақпаратты таратуға арналған, редакциялық және баспа өңдеуден өткен, дербес әзірленген және ізі бар ақпараты бар құжат.

баспа өнімдері: шығаруға жоспарланған немесе баспагер (баспагерлер) шығарған жарияланымдар жинағы.

әдістемелік нұсқаулар: оқулықты немесе оқу құралын алмастырмай, олар оқулық пен студент арасында делдал қызметін атқарады. Әдістемелік нұсқаулар оқу жоспарында қарастырылған курстар мен курс бөлімдері үшін әзірленеді.

монография: бір проблеманы немесе тақырыпты толық және жан-жақты зерттеуді қамтитын және бір немесе бірнеше авторларға тиесілі ғылыми немесе ғылыми-көпшілік басылым.

ғылыми әдебиеттер: ғылыми әдіс шеңберінде жасалған теориялық жалпылаулар, зерттеулер нәтижесінде жасалған жазба жұмыстар (монографиялар, рецензиялар, мақалалар, баяндамалар және олардың тезистері, рефераттар, рефераттар және рецензиялар) жиынтығы.

ғылыми жарияланым: теориялық және/немесе эксперименттік зерттеулердің нәтижелерін, сондай-ақ мәдени ескерткіштерді және баспаға ғылыми түрде дайындалған тарихи құжаттарды қамтитын басылым.

баспа басылымы: басып шығару немесе бедерлеу арқылы алынған, дербес басылған басылым.

оқу әдебиеті: оқыту, тәрбиелеу және дамытудың мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының жиынтығы.

оқулық: оқу бағдарламасына сәйкес келетін оқу пәнінің, оның бөлімін, бөлімін жүйелі түрде баяндайтын оқу басылымы және осы басылым түрі ретінде ресми бекітілген.

оқу басылымы: ғылыми немесе қолданбалы сипаттағы жүйелі ақпаратты қамтитын, оқуға және оқытуға ыңғайлы нысанда ұсынылған және әртүрлі жастағы және білім деңгейіндегі студенттерге арналған басылым.

оқу құралы: басылымның осы түрі ретінде ресми бекітілген оқулықты ішінара немесе толығымен толықтыратын немесе ауыстыратын оқу басылымы.

оқу-әдістемелік құралы: оқу пәнін, оның бөлімін, бөлімін немесе білім беруді оқыту, оқу әдістемесі бойынша материалдары бар оқу басылымы.

4 Белгілеулер мен қысқартулар

Осы ұйым стандартында келесі белгілер мен қысқартуралар қолданылады:

БА – Басқарма аппараты.

КБК – кітапханалық-библиографиялық классификациясы.

НП – негізгі пәндер.

АҚД – Академиялық қызмет департаменті.

БҒМ – Білім және ғылым министрлігі

КЕАҚ – коммерциялық емес акционерлік қоғамы.

Weisembayev Library – С. Бейсембаев атындағы ғылыми кітапхана.

ҒПО – ғылыми-практикалық орталық.

ҒИ-Hub – ғылыми-инновациялық Hub.

ҒЖЖИ – ғылыми жұмыс және инновация.

СжСМЖК – стратегия және сапа менеджменті жүйесі кеңсесі.

ЖББП – жалпы білім беретін пәндер

ПП – профильдеу пәндер.

ПОҚ – профессорлық-оқытушылық құрамы.

ҚР –Қазақстан Республикасы.

ЖТЖ – жұмыс тобының жетекшісі.

ҚББ – құрылымдық бөлімшенің басшысы.

БА басшысы – Басқарма Аппаратының Басшысы.

ҰС – ұйымдастыру стандарты.

АҚБ – Академиялық қолдау бөлімі.

ӘОК – әмбебап ондық классификация.

ОӘК – оқу-әдістемелік кеңес.

ОІ жөніндегі кеңес мүшесі-проректор – Оқу ісі жөніндегі кеңес мүшесі – проректор.

ҒЖЖИ жөніндегі кеңес мүшесі-проректор – Ғылыми жұмыс және инновация жөніндегі кеңес мүшесі-проректор.

ДСТЖӘЖ жөніндегі кеңес мүшесі-проректор – Даму стратегиясы, тәрбие және әлеуметтік жұмыс жөніндегі кеңес мүшесі – проректор.

5 Жауапкершілік пен өкілеттік

Осы ҰС әзірлеу, бекіту, бекітуге ұсыну және сақтау жауапкершілігі мен өкілеттігі 1-кестеде келтірілген.

1-кесте – Жауапкершілік матрицасы

Қызмет түрлері	Жауапты орындаушы		
	БА басшысы	ЖТЖ	СЖСМЖК
Осы СМЖ ҰС әзірлеу, орындау, келісу және бекіту процесін басқару		X	
Осы СМЖ ҰС талаптарын әзірлеу, оның нормативтік құжаттар талаптарына сәйкестігі		X	
Осы СМЖ ҰС бекіту	X		
Осы СМЖ ҰС көрсетілген талаптарды орындау	X		
СМЖ ҚП 7.5-01/03 сәйкес осы СМЖ ҰС басқару			X
СМЖ ҰС түпнұсқасының сақталуына және электрондық нұсқасын «Торайғыров университеті» КЕАҚ білім порталында орналастыруға жауапкершілік			X

6 Жалпы ережелер

6.1 «Торайғыров университет» КЕАҚ оқу және ғылыми әдебиеттерді басып шығару процесі келесі кезеңдерді қамтиды:

- жоспарлау;
- дайындық;
- рецензия және авторлық түзету;
- әртүрлі деңгейдегі талқылау;
- жіктеу көрсеткіші мен авторлық құқық белгісін беру;
- ISBN халықаралық стандартты кітап нөмірін беру (монографияны, оқулықты, оқу-әдістемелік құралды басып шығару кезінде);
- плагиатқа қарсы тексеру;
- нормобақылау;
- басылым:
- баспаға тапсыру;
- басылымға редакциялық дайындық;

- басып шығаруды орындау.

6.2 Оқу әдебиетін басып шығару бойынша жұмысты үйлестіруді АҚБ жүзеге асырады.

6.3 Ғылыми әдебиеттерді басып шығару жұмыстарын үйлестіруді ҒИ-Hub жүзеге асырады.

6.4 «Торайғыров университет» баспасынан шығарылатын оқу және ғылыми әдебиеттерді ресімдеу осы ҰС 8-тармағының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

7 Негізгі ережелер

7.1 Басылымды жоспарлау

7.1.1 Оқу және ғылыми әдебиеттерді дайындау және басып шығару оқу жылына бекітілген жоспарларға сәйкес жүзеге асырылады:

- «Торайғыров университеті» баспасында оқу әдебиеттерін басып шығару жоспары (А қосымшасы, ҰС СМЖ Н 8.11.4/1), оған оқулықтар, оқу-әдістемелік кешен және басқа оқу әдебиеттері кіреді;

- «Торайғыров университеті» баспасында ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспары (Б қосымшасы, ҰС СМЖ Н 8.11.4/2), оған монографиялар мен ғылыми әдебиеттердің басқа түрлері кіреді.

7.1.2 Оқу әдебиеттерін басып шығару жоспарын қалыптастыру және бекіту тәртібі.

7.1.2.1 Оқу әдебиетін басып шығару жоспары Қазақстан Республикасындағы білім берудің даму бағытын ескере отырып, қолданыстағы нормативтік құжаттарға сәйкес студенттерді қазіргі заманғы әдебиеттермен мүмкіндігінше толық қамтамасыз ету міндеттерін негізге ала отырып қалыптастырылады.

7.1.2.2 Келесі оқу жылына оқу әдебиеттерін басып шығару жоспары:

- кафедра дайындығын ескере отырып, оқытушылардың ұсыныстары негізінде оқыту тілдеріндегі студенттер контингентіне сәйкес жұмыс оқу жоспарының пәндері бойынша заманауи оқу-әдістемелік әдебиеттерге қажеттілік негізінде кафедрамен қалыптастырылады. материал;

- ағымдағы оқу жылының 20 маусымынан кешіктірмей кафедра мәжілісінде қаралады;

- кафедраның жұмыс жоспарына және ПОҚ жеке жоспарларына (бекітілгеннен кейін) енгізіледі.

7.1.2.3 Осы басылымдарға деген қажеттілік, материалдың дайындық деңгейі және оның ғылымның, техниканың заманауи деңгейіне және Қазақстан Республикасындағы білім берудің даму бағытына сәйкестігі ағымдағы оқу жылының 25 сәуіріне дейін ОӨК отырысында қаралады.

7.1.2.4 Оқыту тілдеріндегі студенттер контингентіне дана санының сәйкестігі ағымдағы оқу жылының 30 маусымына дейін Weisembayev Library

бас кітапханашысымен келісіледі. Басылымның таралымы 100 данадан аспайды деп жоспарлануда.

7.1.2.5 Үлгілік және жұмыс оқу жоспарларының, мамандықтардың және кафедралардың штаттық кестелерінің пәндер тізбесіне сәйкестігі ағымдағы оқу жылының 25 маусымына дейін АҚБ-мен келісіледі.

7.1.2.6 Факультеттің оқу әдебиетін басып шығару жоспары оқу жылының басталуына дейін ректордың бұйрығымен бекітілетін оқу әдебиетін басып шығарудың жоспарын қалыптастыру үшін АҚБ беріледі.

7.1.2.7 Оқу әдебиетін басып шығарудың бекітілген жоспарының түпнұсқасы кеңседе сақталады, тіркелген жұмыс көшірмелері ОІ жөніндегі кеңес мүшесі-проректорына, АҚД директорына, АҚБ басшысына, университеттің ОӘК, Ғылыми кеңестің хатшысына, СЖСМЖК басшысына, Weisembayev Library директорына, «Toraighyrov University» баспасының директорына, факультет декандары мен кафедра меңгерушілеріне жіберіледі.

7.1.3 Ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспарын қалыптастыру және бекіту тәртібі.

7.1.3.1 Келесі оқу жылына ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспары:

- материалдың дайындығына қарай оқытушылардың/ғылыми қызметкерлердің ұсыныстары негізінде кафедра/ҒПО құрады;

- ағымдағы оқу жылының 20 мамырынан кешіктірмей кафедра/ҒПО отырысында қаралады;

- кафедраның/ҒПО жұмыс жоспарына және ПОҚ жеке жоспарларына (бекітілгеннен кейін) енгізілген.

7.1.3.2 Осы басылымдарға деген қажеттілік, материалдың дайындық деңгейі және оның ғылымның, техниканың заманауи деңгейіне және Қазақстан Республикасындағы білім берудің даму бағытына сәйкестігі 25 мамырға дейін факультет кеңесінің отырысында қаралады. ағымдағы оқу жылы.

7.1.3.3 Оқыту тілдеріндегі студенттер контингентіне дана санының сәйкестігі ағымдағы оқу жылының 1 маусымына дейін Weisembayev Library директорымен келісіледі. Басылымның таралымы 100 данадан аспайды деп жоспарлануда.

7.1.3.4 Факультеттің ғылыми әдебиеттерін басып шығару жоспары университеттің ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспарын қалыптастыру үшін ҒИ-Hub беріледі, ол оқу жылы басталғанға дейін ректордың бұйрығымен бекітіледі.

7.1.3.5 Ғылыми әдебиеттерді басып шығарудың бекітілген жоспарының түпнұсқасы кеңседе сақталады, тіркелген жұмыс көшірмелері ҒЖЖИ жөніндегі кеңес мүшесі-проректорына, ҒИ-Hub, Ғылыми кеңестің хатшысына, СЖСМЖК нормобақылаушыға, Weisembayev Library директорына, «Toraighyrov University» баспасының директорына, факультет декандары мен кафедра меңгерушілеріне жіберіледі.

7.1.4 Басылым мерзімін кейінге қалдыру немесе оқу, ғылыми әдебиеттерді, оқулықтарды басып шығару жоспарларына кез келген басқа өзгерістер енгізу ҒЖЖИ жөніндегі кеңес мүшесі-проректоры ОІ жөніндегі кеңес мүшесі-проректордың рұқсатымен жүзеге асырылады (оқу әдебиеті бойынша) кафедра меңгерушісінің декан визасы бар ресми қызметтік хат негізінде.

7.1.5 Оқу әдебиеттерін басып шығару жоспарларының орындалу барысын бақылауды АҚБ басшысы, ғылыми әдебиеттерді – ҒИ Hub жүзеге асырады.

7.2 Оқу/ғылыми әдебиеттерді баспаға дайындау

7.2.1 Жарияланған әдебиеттер студенттердің дүниетанымын дамытуға ықпал етуі, жүйеленген материалды, нақты және дәлелденген ережелерді қамтуы, қолжетімді түрде ұсынылуы, студенттердің білім, білік, дағдыларды шығармашылық және белсенді меңгеруін, құзыреттіліктерін қалыптастыруды қамтамасыз етуі керек.

7.2.2 Монографиялар ғылыми-зерттеу жұмыстарының нәтижелері бойынша шығарылады және қызмет профилі зерттелетін мәселеге байланысты ПОҚ мен студенттерге арналған.

7.2.3 Оқу/ғылыми әдебиеттің атауы қысқа және мазмұнына дәл сәйкес келуі керек.

7.2.4 Ғылыми және оқу әдебиетін баспаға дайындау кезінде авторлар басылымдардың нақты түрлерін әзірлеуге қойылатын және мемлекеттік және салалық баспа стандарттарымен реттелетін жалпы талаптарды сақтауға міндетті.

7.2.5 ЖББП, НП және ПП циклдерінің міндетті компоненті пәндері бойынша оқу әдебиетінің мазмұны жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына, үлгілік оқу жоспарларына сәйкес болуы тиіс.

7.2.6 Таңдау компоненті (ЖОО компоненті) пәндері бойынша оқу әдебиетінің мазмұны жұмыс оқу жоспарына сәйкес болуы керек.

7.2.7 Осы немесе басқа әдебиеттерде талқыланатын мәселелер қолжетімді, түсінікті тілде берілуі және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес болуы тиіс. Авторлық құқық туралы заңнаманы сақтау мақсатында басқа авторлардың заңды түрде жарияланған туындыларынан тиісті сілтемелерсіз үзінді келтіруге жол берілмейді.

7.2.8 Ақпараттың дұрыс тағайындалуы үшін жауапкершілік қолжазбаның мазмұнына автор/құрастырушы жауапты.

7.3 Рецензия және авторлық түзету

7.3.1 Оқу және ғылыми әдебиеттерді баспаға дайындау үшін шолу кезеңінен өту қажет.

7.3.2 Оқулықтар, оқу құралдары және монографиялар үшін үш рецензия қажет (ішкі және екі сыртқы).

Оқу-әдістемелік құралдары, жинақтар, семинарлар және анықтамалықтар үшін екі шолу қажет (ішкі және сыртқы).

Пәндердің оқу-әдістемелік кешендері үшін екі ішкі шолу қажет, оның біреуін көрші кафедраның рецензенті жазған.

Әдістемелік нұсқаулар/ұсынымдар үшін бір шолу (ішкі) қажет.

7.3.3 Төмендегілер рецензент ретінде қызмет ете алады:

- «Торайғыров университеті» КЕАҚ кафедрасының немесе тиісті бөлімшесінің авторы немесе құрастырушысы болып табылмайтын, ғылыми дәрежесі бар ғылыми-педагогикалық қызметкері (ішкі рецензент);

- ғылыми дәрежесі бар басқа ЖОО-ның тиісті кафедрасының жетекші ғылыми-педагогикалық қызметкері (сыртқы рецензент);

- экономиканың тиісті секторында жұмыс істейтін осы білім саласындағы жетекші маман (сыртқы рецензент).

7.3.4 Пікірлер жан-жақты және объективті баға беруі, әдістемелік артықшылықтары мен кемшіліктерінің талдауын қамтуы, ғылыми деңгейін, мазмұнының курс бағдарламасына сәйкестігін, иллюстрациялық материалдың сапасын, жалпы қолжазба көлемінің қолайлылығын бағалауы керек. және оның жеке тараулары және т.б. Жеке пікірлердің тізбесі шолудың жалпы бөлімінің қосымшасында берілуі мүмкін.

Шолудың қорытынды бөлімінде қолжазбаны жоғары оқу орындарының белгілі бір мамандығы (мамандықтар тобы) үшін нақты басылым ретінде басып шығарудың орындылығы туралы нақты ұсыныс болуы керек.

Рецензияға екі данада қол қойылып, рецензент жұмыс істейтін ұйымның мөрімен куәландырылуы тиіс.

7.3.5 Рецензенттердің ұсыныстары негізінде қолжазбаны аяқтауға болады.

Егер теріс пікірлер болса, қолжазбаны қайта қарау және қайта қарау қажет.

7.4 Әр түрлі деңгейде талқылау

7.4.1 Оқу және ғылыми әдебиеттер шолудан және авторлық түзетуден кейін мына мекенжайда қаралады және талқыланады:

- басылымға ұсынымдар (әдістемелік ұсыныстар немесе нұсқаулықтар) / бекіту туралы шешіммен кафедра отырысы;

- баспаға ұсыну (монографиялардан басқа ғылыми әдебиеттер) / бекіту (оқулықтар мен монографиялар) туралы шешіммен факультет кеңесінің отырысы;

- бекіту туралы шешіммен факультет ОӘК отырысы (оқулықтардан, әдістемелік нұсқаулар мен ұсыныстардан басқа оқу әдебиеттері);

- университеттің ОӘК кеңесінің отырысында басып шығаруға ұсынымдар (оқу-әдістемелік құралдар, жинақтар, практикумдар, анықтамалықтар) / бекіту (оқу құралдары) туралы шешім қабылдау;

- ғылыми кеңестің отырысы (оқулықтар, оқу құралдары және монографиялар) басып шығаруға ұсынымдар туралы шешім қабылдау.

7.4.2 Әрбір деңгейдің аяқталуы отырыс хаттамасынан үзінді көшірмемен және қолжазбаға қоса берілген бекіту парағындағы жазбамен расталады.

7.4.3 Оқу әдебиеттері/ғылыми әдебиеттер де тиісінше АҚБ / ҒИ-Hub бекітіледі.

7.4.4 Басып шығаруға ұсынылатын оқу әдебиетін ОІ жөніндегі кеңес мүшесі-проректор, ғылыми әдебиеттер мен оқулықтар – ҒЖЖИ жөніндегі кеңес мүшесі-проректор бекітеді.

7.5 Басылымға жіктеу көрсеткіші мен авторлық құқық белгісін беру тәртібі

7.5.1 Басылымды индекстеуді Weisembayev Library және/немесе С. Торайғыров атындағы Павлодар облыстық біріккен әмбебап ғылыми кітапханасының мамандары жүргізеді.

7.5.2 ӘОЖ классификациялық көрсеткіші ӘОЖ толық басылымымен анықталады. КБК жіктеу көрсеткіші – «Кітапхана-библиографиялық классификация. Қоғамдық кітапханаларға арналған кестелер».

7.5.3 Жіктеу көрсеткішінің алдында жіктеу жүйесінің атауын көрсететін аббревиатура қойылады.

7.5.4 ӘОЖ индексі ұсынымдар парағының сол жақ жоғарғы бұрышында бөлек жолға орналастырылады.

КБК индексі ӘОЖ индексінің астындағы ұсынымдар парағының сол жақ жоғарғы бұрышында бөлек жолда орналастырылады.

7.5.5 Авторлық белгі автордың фамилиясының бірінші әрпінен (егер басылымда үш автордан көп емес болса, бірінші автор) немесе тақырыптың бірінші сөзінің бірінші әрпінен (үштен көп автор болса немесе авторлар көрсетілмеген) және осы тегінің немесе атаудың бастапқы әріптеріне сәйкес келетін екі таңбалы сан.

7.5.6 Авторлық белгі ұсынымдар парағының жоғарғы сол жақ бұрышында жіктеу көрсеткіштерінен кейін қойылады.

7.6 ISBN халықаралық стандартты кітап нөмірін беру тәртібі (ҚР СТ 994, МЕМСТ 7.4)

7.6.1 Халықаралық деңгейде стандартты ISBN кітап нөмірін беру бойынша жұмысты үйлестіруді Халықаралық ISBN агенттігі жүзеге асырады.

7.6.2 Қазақстан Республикасында халықаралық стандартты кітап нөмірін беру жөніндегі жұмысты басқаруды және үйлестіруді Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы – Қазақстандағы ISBN орталығы жүзеге асырады.

Стандартты ISBN кітап нөмірін беру ISBN орталығының автоматтандырылған веб-сайтында – <https://isbn.kz/> берілген өтініш негізінде жүзеге асырылады.

7.6.3 Халықаралық стандартты кітап нөмірі – кітаптар мен брошюраларға мөр басылған әмбебап сәйкестендіру коды.

7.6.4 Кітаптар мен брошюралардағы ISBN мекенжайы:

- ISBN титулдық парақтың артқы жағының төменгі сол жақ бұрышында немесе біріктірілген титулдық беттің төменгі сол жақ бөлігінде орналастырылады;

- титулдық парақ болмаған жағдайда - шығарылым деректерінің астында;
- кітаптың ISBN омыртқада немесе мұқабада қайталануы мүмкін.

7.6.5 ISBN құрамы мен құрылымы:

- халықаралық стандартты кітап нөмірі ISBN аббревиатурасынан (кітаптың немесе брошюраның жарияланған тіліне қарамастан) және он цифрдан тұрады;

- ISBN цифрлық бөлігін көрсету үшін 0-ден 9-ға дейінгі араб цифрлары қолданылады. ISBN соңғы цифры, тексеру цифры 10 санын көрсету үшін қолданылатын рим цифры X болуы мүмкін;

- ISBN цифрлық бөлігі сандық таңбалардың әртүрлі сандарын қамтитын және бір-бірінен сызықша арқылы бөлінген төрт топтан тұрады. Сандық бөлік ISBN аббревиатурасынан бос орынмен бөлінген;

- ISBN нөмірлерінің төрт тобы келесі ретпен орналастырылған:

- 1) топтың (елдің) идентификаторы;
- 2) баспа ұйымының, баспа идентификаторы;
- 3) кітаптың реттік идентификаторы;
- 4) бақылау саны.

7.7 Нормобақылау

7.7.1 Оқу және ғылыми әдебиеттерді нормобақылауды СЖСМЖК нормобақылаушы жүзеге асырады.

7.7.2 Нормобақылауға қолжазба макетінің түпнұсқасы ұсынылады, оған хаттамалардан үзінді көшірмелер, рецензиялар, кафедра меңгерушісі, факультет ОӘК төрағасы мен деканның қолдары қойылған бекіту парағы қоса беріледі.

7.7.3 Нормобақылау кезінде ұсынылған қолжазбаның осы ҰС талаптарына сәйкестігі тексеріледі.

7.7.4 Оқу және ғылыми әдебиеттер СМЖ ҰС Н 8.11.4/01 журналында тіркелуге жатады (В қосымша, СМЖ ҰС Н 8.11.4/3).

7.8 Оқу және ғылыми әдебиеттерді шығару

7.8.1 «Торайғыров университет» баспасына оқу/ғылыми әдебиеттерді тапсыру кезінде автормен авторлық шарт жасалады (П қосымша).

7.8.2 Оқу/ғылыми әдебиеттер «Торайғыров университеті» баспасында қағаз және электронды тасымалдағышта қабылданады және түпнұсқа макеттерді тіркеу журналында тіркеледі (СМЖ ҰС Н 8.12.4/05).

7.8.3 «Торайғыров университет» баспасының қызметкері оқу/ғылыми әдебиеттерді қабылдайды және мөрімен сәйкес сертификат береді. (СМЖ ҰС Н 8.12.4/01).

7.8.4 «Торайғыров университетінің» баспасы оқу/ғылыми әдебиеттерді басып шығарғаннан кейін оның электронды және қағаз нұсқаларын (10 дана) Weisembayev Library 30 күн ішінде ұсынады.

7.8.5 Стилистикалық және грамматикалық қателер үшін автор/құрастырушы жауапты.

7.8.6 Басылымға ұсынылған оқу/ғылыми әдебиеттерге мыналар қоса беріледі:

- бекіту парағы;
- шолулар;
- үзінді;
- оқулықтар, оқу-әдістемелік кешендер және монографиялар жөніндегі Ғылыми кеңестің отырыстары;
- монографиялардан басқа ғылыми әдебиеттер бойынша факультет кеңесі;
- оқу-әдістемелік кешендер, жинақтар, практикумдар, анықтамалықтар үшін университеттің ОӘК;
- пәндердің оқу-әдістемелік кешендері бойынша факультеттің ОӘК;
- әдістемелік нұсқаулар мен ұсыныстар бойынша бөлім мәжілістері;
- плагиатқа қарсы тексеру анықтама;
- қызметтік хат визасы бар Басқарма мүшесі ҒЖЖИ жөніндегі – проректоры жоспардан тыс немесе жарияланым жоспарында көрсетілгеннен басқа мерзімде жарияланған әдебиеттер үшін.

7.8.7 Басылымның таралымы Weisembayev Library берілді.

7.8.8 «Торайғыров университеті» баспасы университеттің оқу және ғылыми әдебиеттерінің жоспарлы және жоспардан тыс басылымдарын ескере отырып, бесінші күнге дейін ай сайын СМЖ ҰС Н 8.11.4/4 (Г қосымша) әдебиеттерді басып шығару туралы бюллетень дайындайды. ПОҚ, олардың көшірмелері басқарма төрағасының орынбасарына, деканаттарға, кафедраларға, АҚБ және ҒИ-Hub басылым жоспарларының орындалуын бақылау үшін жіберіледі.

8 Оқу/ғылыми әдебиеттерді ресімдеуге қойылатын талаптар

8.1 Жалпы талаптар

8.1.1 Оқу/ғылыми әдебиеттер келесі шарттарға сай болуы керек:

- түпнұсқа макет тығыздығы 80 г/м² ГОСТ 9327 бойынша ақ А4 қағазында басылған;
- электрондық нұсқасы Microsoft Word мәтіндік редакторында мемлекеттік тілде (шрифт KZ Times New Roman, өлшемі 14 пт) немесе орыс немесе басқа шетел (ағылшын) тілінде (шрифт Times New Roman, өлшемі 14 пт) орындалады;

- мәтіннің жоғарғы жағында – 2 см, төменгі жағында – 4 см, сол жақта – 3,5 см, оң жақта – 2,5 см, төменгі жиектен төменгі колонтитулға дейінгі қашықтық – 2,5 см шеттер болуы керек;

- мәтін ішіндегі абзац шегінісі бірдей және 1 см-ге тең болуы керек;

- үздіксіз мәтін үшін бір жол аралығы;

- парақтың нөмірі араб цифрларымен (Times New Roman шрифті, шрифт өлшемі 14 пт.), беттің төменгі жағындағы негізгі мәтіннің астына жазылады. Беттерді нөмірлеуде және әріптерді қосуда (2а, 3а, 7а) бос орындарға жол берілмейді. Альбомдық парақтарда бет нөмірі беттің сол жақ ортасына орналастырылады, сағат тілімен 90° бұрылады.

8.1.2 Оқу/ғылыми әдебиеттерді дайындау кезінде анықталған қателер, іс қағаздарын жүргізу қателері және басқа да дәлсіздіктер сызба шрифті мен қара сиямен қолмен енгізілуі мүмкін. Бір бетте үш реттен артық түзетуге рұқсат етілмейді. Парақтарды, дақтарды және толық жойылмаған алдыңғы мәтіннің іздерін зақымдауға жол берілмейді.

8.1.3 Оқу/ғылыми әдебиеттер репрографиялық әдістерді пайдалана отырып, оның тиісті сападағы көшірмелерін жасау мүмкіндігін қамтамасыз етуі керек.

8.2 Оқу/ғылыми әдебиеттердің құрылысына қойылатын талаптар

8.2.1 Оқу/ғылыми әдебиет келесі құрылымдық элементтерді қамтуы керек:

- мұқаба;
- бастапқы бет;
- ұсыныс парағы;
- кіріспе;
- негізгі мәтін;
- әдебиет;
- қосымша (қажет болған жағдайда);
- мазмұны.

Қажет болған жағдайда оқу/ғылыми әдебиеттер қосымша құрылымдық элементтерді қамтуы мүмкін.

8.2.2 Оқу/ғылыми әдебиеттердің мұқабасы жалпы бет нөмірлеуіне кірмейді.

8.2.3 Титул беті оқу/ғылыми әдебиеттің бірінші беті болып табылады. Титулдық бет жалпы бет нөмірлеуіне кіреді. Титулдық бетте бет нөмірі көрсетілмеген.

8.2.4 Ұсыныс парағында келесі ақпарат болуы керек:

- ӘОЖ индексі;
- КБК индексі;
- авторлық белгі;
- Ғылыми кеңестің ұсынысы, факультет кеңесі, ОӘК университеті, Факультеттің ОӘК немесе кафедра жиналыстары.

Ғылыми кеңес отырысының хаттамасының нөмірі мен күні көрсетілуі тиіс.

- рецензенттер;
- автор(лар) (құрастырушы(лар), редактор(лар));
- қысқаша түйіндеме;
- авторлық құқықты қорғау белгісі – ©;
- Халықаралық стандартты басылым нөмірі (ISBN) (бар болса).

Авторлық құқықты қорғау белгісі зияткерлік меншікті қорғау жөніндегі халықаралық заңнамаға сәйкес барлық басылымдарда беріледі. Авторлық құқық белгісі шеңберге салынған «с» әрпінен тұрады – ©, авторлық құқық иесінің аты-жөні және жарияланған жылы.

Авторлық құқық туралы ескерту кеңес парағының төменгі оң жақ бұрышында орналастырылған.

Аудармада алғаш рет жарияланған басылымдарда түпнұсқа тілдегі титулдық бет туралы ақпарат ұсыныстар парағында беріледі.

Ұсыныстар парағы оқу/ғылыми әдебиеттердің жалпы беттерінің нөмірленуіне енгізілген. Ұсыныс парағында бет нөмірі көрсетілмеген.

8.2.5 «Торайғыров университет» баспасынан шыққан оқу және ғылыми әдебиеттерге арналған мұқабаларды, титулдық беттерді, ұсынымдар парақтарын безендіру үлгілері Д-К қосымшаларында келтірілген.

8.2.6 Кіріспе негізгі мәтіннің алдында бөлек парақта (бетте) орналастырылады.

8.2.7 Оқу/ғылыми әдебиеттердің негізгі мәтіні қажет болған жағдайда бөлімдерге, бөлімшелерге, параграфтарға бөлінеді. Әрбір элемент толық ақпаратты қамтуы керек.

8.2.7.1 Бөлімдердің мәтін бойынша реттік нөмірлері болуы керек, араб цифрларымен нүктесіз және абзац шегінісімен жазылады. Бөлімшелер әр бөлімде нөмірленуі керек. Бөлімше нөмірі нүктемен бөлінген бөлім мен бөлімше нөмірлерінен тұрады. Бөлімше нөмірінің соңында нүкте жоқ. Бөлімдер, ішкі бөлімдер сияқты, бір немесе бірнеше абзацтан тұруы мүмкін.

8.2.7.2 Егер оқу/ғылыми әдебиет мәтінде бөлімшелер болмаса, онда абзацтардың нөмірленуі әрбір бөлімнің ішінде болуы керек және абзац нөмірі нүктемен бөлінген бөлім мен абзац нөмірлерінен тұруы керек. Элемент нөмірінің соңында нүкте жоқ.

Мысал

1 Түрлері және негізгі өлшемдері

- 1.1
  - 1.2
  - 1.3
- } – Мәтіннің бірінші бөлімінің абзацтарын нөмірлеу

8.2.7.3 Егер оқу/ғылыми әдебиет мәтінінде бөлімшелер болса, онда абзацтардың нөмірленуі тармақшаның шегінде, ал абзац нөмірі нүктелермен бөлінген бөлімнің, бөлімшенің және абзацтың нөмірлерінен тұруы керек.

Мысал

3 Сынақ әдістері

3.1 Құрылғылар, материалдар және реагенттер

3.1.1 }
3.1.2 } – Мәтіннің үшінші бөлімінің бірінші бөлімшесінің
3.1.3 } абзацтарын нөмірлеу

3.2 Тестке дайындалу

3.2.1 }
3.2.2 } – Мәтіннің үшінші бөлімінің екінші бөлімшесінің
3.2.3 } абзацтарының нөмірленуі

8.2.7.4 Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтіні тек абзацтарға бөлінген болса, олар мәтін ішінде реттік нөмірлермен нөмірленеді.

8.2.7.5 Қажет болған жағдайда тармақтарды тармақшаларға бөлуге болады, олар әрбір тармақтың ішінде нөмірленуі керек, мысалы: 4.2.1.1, 4.2.1.2, 4.2.1.3 және т.б.

Құрылымдық элементтерді нөмірлеудегі сандар саны төрттен аспауы керек. Бөлімнің, тармақшаның, абзацтың немесе тармақшаның нөмірінен кейін нүкте қойылмайды, оны мәтіннен бос орынмен бөліңіз.

8.2.7.6 Мәтінде (әдетте абзацтар немесе тармақшалар ішінде) тізімдер болуы мүмкін. Тізімдер мәтінде абзац шегінісімен бөлектеледі, ол тек бірінші жолда ғана қолданылады.

Әрбір листинг элементінің алдында сызықша қойылады. Егер мәтінде бір немесе бірнеше тізімге сілтеме жасау қажет болса, онда әрбір позицияның алдында сызықшаның орнына алфавиттік тәртіппен берілген кіші әріпті, ал одан кейін жақшаны қойыңыз.

Тізімдеуді одан әрі егжей-тегжейлі көрсету үшін араб цифрлары пайдаланылады, одан кейін жақша қойылады, оларды әріптермен көрсетілген сандарға қатысты үш таңбаға оңға жылжытады.

Мысал

Барлық медициналық құрылғыларға келесі қосымша талаптар қойылады:

а) мынадай жағдайларда жүзеге асырылатын экологиялық мониторинг:

1) стерильді өнімдерді жеткізу кезінде;

2) қолданар алдында зарарсыздандырылған стерильді емес өнімдерді беру кезінде;

б) жеткізушінің белгілеуі және келесі өнімдердің тазалығына қойылатын талаптардың сақталуы:

- 1) зарарсыздандыру және пайдалану алдында алдын ала тазартылған;
- 2) стерильді емес, бірақ зарарсыздандыру алдындағы тазалауға жатады.

Тізімдердің соңына нүктелі үтір немесе нүкте қойыңыз. Тиісінше, әрбір жаңа санау орны кіші немесе бас әріптен басталады.

8.2.7.7 Бөлімдер мен бөлімшелердің тақырыптары болуы керек. Әдетте, абзацтарда тақырыптар болмайды.

Тақырыптар бөлімдер мен бөлімшелердің мазмұнын анық және қысқаша көрсетуі керек.

Тақырыптар абзац шегінісімен бас әріппен, соңында нүктесіз, астын сызусыз басылуы керек. Тақырыптардағы сөздерді дефиспен қоюға жол берілмейді. Тақырып екі сөйлемнен тұрса, олардың арасына нүкте қойылады. Бөлім және бөлімше тақырыптары қалың қаріппен жазылуы керек.

«Мазмұны», «Кіріспе», «Әдебиет» оқу/ғылыми әдебиеттердің құрылымдық бөліктерінің атаулары, олар үшін тақырып болып табылады (мәтінге симметриялы түрде) бас әріппен нөмірленбей, қою шрифтпен бөлектелуі керек.

8.2.7.8 Бөлім тақырыбы мен келесі мәтін арасындағы, сондай-ақ бөлім мен бөлімшенің тақырыптары мен бөлімшенің тақырыбы мен алдындағы мәтін арасындағы бос орын «бір бос жол» болуы керек.

8.2.7.9 Тақырыптар мен келесі мәтін бір парақта болуы керек. Парақтың астында мәтін жоқ немесе бір ғана жол болмаса, бөлімді және/немесе бөлімше тақырыбын орналастыруға рұқсат етілмейді. Тақырыпты бір парақтан екіншісіне ауыстыруға рұқсат етілмейді.

8.2.7.10 Мәтіндік құжаттың әрбір бөлімі жаңа парақтан (беттен) басталуы керек.

Мәтіндік құжаттың парақтарында бос орын жоқ. Мәтіндік құжаттың барлық парақтары, кемінде 50 % толтырылуы тиіс бөлімдердің соңғы парақтарын қоспағанда, толтырылуы керек.

8.2.8 «Әдебиет» бөлімінде оқу/ғылыми әдебиеттерді жазуда пайдаланылған дереккөздер туралы ақпарат болуы керек. Дереккөздер туралы ақпарат мәтіндегі дереккөздерге сілтемелер ретімен орналастырылуы, араб цифрларымен нүктесіз нөмірленуі және абзац шегінісімен басылуы керек. Егер дереккөздерге сілтемелер болмаса, олар алфавиттік тәртіппен жазылады.

Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде сипаттамасы библиографиялық тізімге енгізілген дереккөзге сілтеме жасағанда, оны атап өткеннен кейін (одан үзінді келтіргеннен кейін) төртбұрышты жақшаға тізімде қай санды және , қажет болса, бет нөмірі, мысалы, [18, 1-т., б. 753] немесе [18]. Мәтіндегі пайдаланылған дереккөздерге сілтемелер үздіксіз нөмірлеу арқылы көрсетіледі және төртбұрышты жақшаға алынады.

«Әдебиет» құрылымдық элементінің дизайнының мысалы Л қосымшасында келтірілген.

8.2.9 Оқу/ғылыми әдебиеттің мазмұны құрылымдық элементтер мен бөлімдердің (қажет болған жағдайда, кіші бөлімдердің) реттік нөмірлері мен тақырыптарын, олардан басталатын беттердің нөмірлерін көрсете отырып, қосымшаларды, техникалық шарттарды қамтиды.

Барлық өтініштер атауы мен атауын көрсете отырып, оқу/ғылыми әдебиеттердің мазмұнында көрсетілуі керек.

«Мазмұнына» енгізілген тақырыптар бас әріптерден басталып, кіші әріптермен жазылуы керек. Оқу/ғылыми әдебиеттің мазмұны «Әдебиет» құрылымдық элементінен кейін және қосымшалардан (бар болса) жеке парақта (бетте) орналастырылады. Мазмұн жалпы бет нөмірлеуіне кіреді, бірақ нөмірленбейді.

«Мазмұны» құрылымдық элементінің дизайнының мысалы М қосымшасында келтірілген.

8.2.10 Бекіту парағы жеке бетте басып шығарылады және оқу/ғылыми әдебиеттердің жалпы беттерінің нөмірленуіне кірмейді.

Бекіту парағын жобалау үлгілері Н қосымшасында келтірілген.

8.3 Мәтінді көрсетуге қойылатын талаптар

8.3.1 Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінде және иллюстрацияларда берілген атаулар бірдей болуы керек.

8.3.2 Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінде тікелей өндірілген өнімге қолданылатын түсіндірме жазулар болса (мысалы, жолақтарда, басқару элементтеріне арналған пластиналар және т.б.), олар шрифтпен бөлектеледі (тырнақшасыз), мысалы: ВКЛ, ОТКЛ, немесе тырнақшаға - егер жазу сандардан және (немесе) белгілерден тұрса.

Командалардың, режимдердің, сигналдардың атаулары және т.б. мәтіндегі тырнақшаға бөлектелуі керек, мысалы: «+27 сигналы қосулы».

Шартты әріптер, кескіндер немесе белгілер қолданыстағы заңнамада және нормативтік құжаттарда қабылданған белгілерге сәйкес келуі керек. Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінде параметрді белгілемес бұрын түсініктеме беріледі, мысалы: «уақытша созылу күші σ_b ».

Қолданыстағы нормативтік құжаттарда белгіленбеген белгілерді, кескіндерді немесе белгілерді пайдалану қажет болған жағдайда, олар мәтінде немесе белгілер тізімінде түсіндірілуі керек.

8.3.3 Мәтінде және/немесе «Әдебиет» құрылымдық элементінде берілген фамилиялар мен инициалдар бір жолда орналасуы керек. Бас әріптер бос орынмен бөлінуі керек.

8.3.4 Оқу/ғылыми әдебиеттерде физикалық шамалардың стандартталған бірліктері, олардың атаулары мен белгілеулері МЕМСТ 8.417 сәйкес қолданылуы керек.

СИ бірліктерімен қатар, қажет болған жағдайда, жақша ішінде пайдалануға рұқсат етілген бұрын пайдаланылған жүйелердің бірліктері көрсетіледі.

Оқу/ғылыми әдебиеттердің бір мәтінде физикалық шамаларды белгілеудің әртүрлі жүйелерін пайдалануға жол берілмейді.

Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінде физикалық шамалардың бірліктері мен санау бірліктерінің белгіленуі бар шамалардың сандық мәндері сандармен, ал физикалық шамалардың бірліктерін және бірден тоғызға дейінгі санау бірліктерін белгілемей сандармен жазылуы керек - сөзбен.

Мысалдар

- 1 Әрбір ұзындығы 5 м болатын бес құбырды сынап көріңіз.
- 2 Қысымды сынау үшін 15 құбырды таңдаңыз.

8.3.5 Бір мәтіндегі бірдей параметрдің физикалық шама бірлігі тұрақты болуы керек. Егер мәтінде бірдей физикалық шама бірлігінде көрсетілген сандық мәндер болса, онда ол соңғы сандық мәннен кейін ғана көрсетіледі, мысалы: 1,50; 1,75; 2,00 м.

Егер оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінде физикалық шаманың сол бірлігінде көрсетілген физикалық шаманың сандық мәндерінің диапазоны берілсе, онда физикалық шама бірлігінің белгіленуі диапазонның соңғы сандық мәнінен кейін көрсетіледі, «%», «°C», «°» белгілерін қоспағанда.

Мысалдар

- 1-ден 5 мм-ге дейін
- 10–100 кг
- 5 % – 13 %
- плюс 10 °C-тан минус 40 °C-қа дейін.

Шамалардың сандық мәндері физикалық шамалардың сәйкес бірліктерінен бөлінуі керек. Кестелерде орналастырылған физикалық шама бірліктерін қоспағанда, физикалық шама бірлігін сандық мәннен бөлуге (оларды әртүрлі жолдарға немесе беттерге көшіруге) жол берілмейді.

8.3.6 Шамалардың ең үлкен немесе ең кіші мәндерін келтірген кезде «артық болмауы керек (кем емес)» тіркесін пайдалану керек.

Көрсетілген нормалар мен талаптардан ауытқулардың рұқсат етілген мәндерін келтірген кезде «артық (аз) болмауы керек» деген сөз тіркесін пайдалану керек.

8.3.7 Мәтіндегі шамалардың сандық мәндері өнімнің қажетті қасиеттерін қамтамасыз ету үшін қажетті дәлдік дәрежесімен көрсетілуі керек, ал сандар қатарында ондық таңбалардың саны теңестіріледі.

Шамалардың сандық мәндерін бірінші, екінші, үшінші және т.б. әр түрлі өлшемдерге, брендтерге және т.б. аттас өнімдер бірдей болуы керек.

Бөлшек сандар $1/4''$, $1/2''$ (бірақ солай емес $\frac{1}{4}''$, $\frac{1}{2}''$) жазылуы керек дюйм өлшемдерін қоспағанда, ондық бөлшек түрінде берілуі керек.

Егер сандық мәнді ондық бөлшек түрінде өрнектеу мүмкін болмаса, оны қиғаш сызық арқылы бір жолға жай бөлшек түрінде жазуға рұқсат етіледі, мысалы: $(50A - 4C) / (40B + 20)$, $5/32$.

8.3.8 Оқу/ғылыми әдебиет мәтінінде берілген формулаларды арнайы таңбалар арқылы немесе формула редакторында теруге болады.

Формулаларда рәміздер ретінде тиісті нормативтік құжаттарда белгіленген белгілер қолданылуы керек. Формулаға енгізілген символдар мен сандық коэффициенттердің түсіндірмесі, егер олар мәтінде бұрын түсіндірілмесе, формуланың астында тікелей берілуі керек. Әрбір таңбаға түсініктемелер формулада символдар берілген реттілік бойынша жаңа жолда берілуі керек. Түсіндіру соңында МЕМСТ 8.417 бойынша физикалық шама бірлігін көрсетіңіз. Түсіндірменің бірінші жолы «қайда» деген сөзден кейін қос нүктесіз шегініспен басталуы керек.

Мысал

Электрмен жабдықтау блогының есептік қуаты, P_p , кВт формула бойынша анықталады

$$P_p = K_c \cdot P_{ном}, \quad (1)$$

где K_c – сәйкес анықталатын белсенді қуатқа сұраныс коэффициенті [1];

$P_{ном}$ – қоректендіру блогының номиналды қуаты, кВт.

8.3.9 Формулалар негізгі мәтіннен бір бос жолмен бөлінуі керек.

Бірінен соң бірі келетін және мәтінмен бөлінбейтін формулалар үтір және бір бос жол арқылы бөлінеді.

Мысал

$$A = \frac{a}{b}, \quad (2)$$

$$tgx = \frac{\sin x}{\cos x}. \quad (3)$$

Формуладағы барлық алфавиттік белгілердің сандық мәндерін анықтап, осы таңбалардың сандық мәндерін формулада берілген реттілікпен формулаға ауыстырыңыз, содан кейін тең белгісінен кейін жазыңыз. аралық есептерді бермей, физикалық шама бірлігін көрсететін есептеулер нәтижесін төмендетіңіз, мысалы:

Табылған мәндерді ... орнына (1) қоя отырып, аламыз

$$p = \frac{8,1}{0,0034} = 2382 \text{ кг/м}^3.$$

Егер формула мәтінде бұрын түсіндірілген әріптік белгілерді қолданса және олардың сандық мәндері бұрыннан белгілі болса, онда есептеу жазбасы келесідей пішімделеді.

Мысал

Іске қосудағы айналмалы күш

$$F_t = \frac{2 \cdot T_2}{d_2} = \frac{2 \cdot 1500}{0,25} = 12000 \text{ Н.}$$

Формулаларды келесі жолға тек орындалатын амалдардың белгілері бойынша көшіруге болады, ал келесі жолдың басындағы белгі қайталанатын. Формуланы көбейту белгісіне көшіргенде «×» белгісін қолданыңыз.

8.3.10 Мәтінде сілтемелер қажет болса, формулалар жақшаның оң жағындағы формула деңгейінде жазылатын араб цифрлары арқылы дәйекті түрде нөмірленуі керек. Ерекшелік - қосымшада орналастырылған формулалар. Бір формула белгіленген – (1).

Мәтіндегі формулалардың реттік нөмірлеріне сілтемелер жақшада, мысалы, ... (1) формулада келтірілген.

Қосымшаларда орналастырылған формулалар араб цифрларымен бөлек нөмірленуі керек, мысалы, (В.1) формуласында әрбір цифрдың алдына қосымша белгілеуімен бірге әрбір қосымшаның ішінде.

Бөлімдегі формулаларды нөмірлеуге рұқсат етіледі. Бұл жағдайда формула нөмірі нүктемен бөлінген формуланың бөлім нөмірі мен реттік нөмірінен тұрады, мысалы (3.1).

8.3.11 Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде математикалық теңдеулерді беру тәртібі формулалармен бірдей.

8.3.12 Мәтіннің, кестелердің немесе графикалық материалдың мазмұнына түсініктемелер немесе анықтамалық деректер қажет болса, ескертпелер оқу/ғылыми әдебиеттерде беріледі.

Ескертпелерде талаптар болмауы керек.

Ескертпе мәтіннен, графикалық материалдан кейін немесе осы ескертпелер қатысты кестелерде тікелей орналастырылуы және астын сызусыз абзацтан бас әріптермен басылуы керек. Егер бір ғана ескерту болса, онда «Ескерту» сөзінен кейін сызықша қойылады және жазба бас әріптермен де басылады.

Бір жазба нөмірленбейді. Бірнеше ескертпелер араб цифрларымен ретімен нөмірленеді.

Кесте жазбасы кестенің соңына кестенің соңын көрсететін жолдың үстінде орналастырылады.

1-мысал

Ескерту – _____
_____

2-мысал

Ескерту

1 _____

2 _____

8.3.13 «Бақылау сұрақтары» және «Тесттер» төмендегі мысалдарға сәйкес пішімделуі керек.

1-мысал

Бақылау сұрақтары

1. Антропологияның философиялық концепциясының мәні неде?
2. М. Шелер адам туралы қандай ғылым туралы айтып отыр?

2-мысал

Тесттер

1. Постмодернизмдегі кез келген мәтінді зерттеу әдістемесінің негізі мына принцип болып табылады:

- A) деконструкция;
- B) субъективтілік;
- C) тұтастық;
- D) жүйелі;
- E) объективтілік.

2. Мәдениет – оның элементтері арқылы қалыптасқан құрылым. Мәдениеттің әрбір формасының өз тілі болады. Мен солай ойладым:

- A) Р. Барт;
- B) О. Шпенглер;
- C) Н. Бердяев;
- D) Ф. Ницше;
- E) А. Камю.

8.4 Иллюстрацияларды жобалау

8.4.1 Суреттер саны ұсынылған мәтінді түсіндіруге жеткілікті болуы керек. Иллюстрациялар оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінде де (мүмкін мәтіннің сәйкес бөліктеріне жақынырақ) да, олар бірінші рет айтылған мәтіннен кейін де, немесе келесі бетте де орналасуы мүмкін. Иллюстрациялар конструкторлық құжаттаманың бірыңғай жүйесінің стандарттарының талаптарына сәйкес жасалуы тиіс. Иллюстрациялар негізгі мәтіннен бір бос жолмен бөлінуі керек.

8.4.2 Өтініштердің иллюстрацияларын қоспағанда, иллюстрациялар араб цифрларымен дәйекті түрде нөмірленуі керек. Егер бір ғана сызба болса, ол «1-сурет» деп белгіленеді. Бөлімде иллюстрацияларды нөмірлеуге рұқсат етіледі. Бұл жағдайда иллюстрация нөмірі нүктемен бөлінген суреттің бөлім нөмірі мен реттік нөмірінен тұрады.

Мысалы – 1.1-сурет. Әрбір өтінімнің иллюстрациялары араб цифрларымен нөмірдің алдына қосымшаның белгісін қосу арқылы бөлек нөмірлеу арқылы белгіленеді.

Мысалы – А.3-сурет.

8.4.3 «Сурет» сөзі және оның нөмірі орталықта көлденең орналасқан суреттердің астында берілген. Әрі қарай оның тақырыптық атауын сызықшамен бөліп беруге болады. Егер иллюстрацияның атауы 2 немесе одан да көп жолдарда орналасса, онда суреттің атауы абзац шегінісінен ені бойынша орналасуы керек.

1-мысал

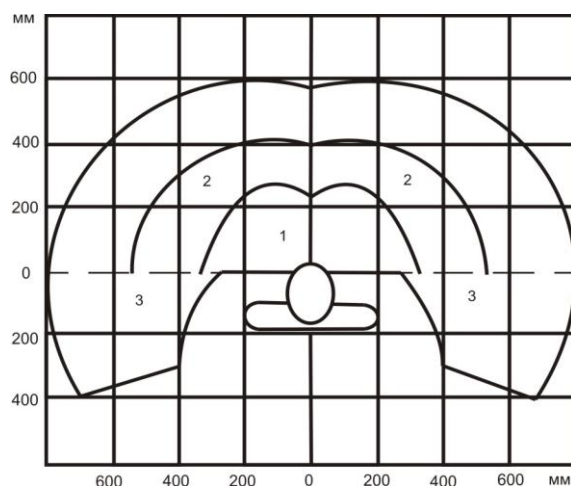
1-сурет – Құрылғы мәліметтері

2-мысал

3.9-сурет – Беттердің пішіні мен орналасуының рұқсат етілгендігі туралы мәліметтерді белгілеу

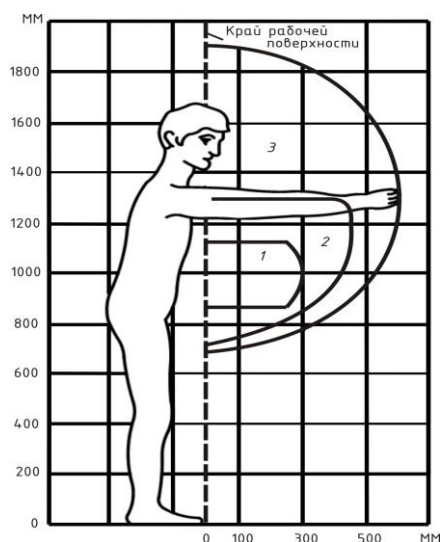
8.4.4 Егер сурет бір бетке сыймаса, оны басқа беттерге көшіруге рұқсат етіледі. Бұл жағдайда тақырыптық атауды осы иллюстрацияның келесі беттерінде қайталауға болмайды. Сызбаның белгіленуін және курсивпен «жалғасы» сөзін көрсетіңіз.

Мысал

а) көлденең жазықтықта

18-сурет – Басқару элементтерін орналастыру аймақтары

б) тік жазықтықта

1 – өте жиі қолданылатын және маңызды басқару элементтерін орналастыру аймағы (мотор өрісінің оңтайлы аймағы); 2 – жиі қолданылатын басқару элементтерін орналастыру аймағы (мотор өрісінің оңай жету аймағы); 3 – сирек қолданылатын басқару элементтерін орналастыру аймағы (мотор өрісінің қол жеткізу аймағы)

18-сурет (жалғасы)

8.4.5 Суреттерге сілтеме жасағанда: үздіксіз нөмірлеу үшін «... 2-суретке сәйкес» және бөлім ішінде нөмірлеу үшін «... 1.2-суретке сәйкес» деп жазу керек.

8.4.6 Егер оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде өнімнің құрамдас бөліктерін бейнелейтін иллюстрация болса, онда бұл иллюстрацияда қайталанатын орындарды қоспағанда, өсу ретімен орналастырылған осы құрамдас бөліктердің осы иллюстрациядағы орналасу нөмірлері көрсетілуі керек. Электрлік және радиоэлементтер – осы өнімнің схемаларында белгіленген позициялық белгілер.

Ерекшелік - реттеу немесе реттеу органдары болып табылатын электрлік және радиоэлементтер, олар үшін (позиция нөміріне қосымша) әрбір реттеу мен орнатудың мақсаты, позицияның белгіленуі және тиісті жолақтағы немесе панельдегі жазулар төмендегі мәтінде қосымша көрсетілген. Қажет болған жағдайда оқу/ғылыми әдебиет мәтіні шегінде иллюстрацияда өнімнің құрамдас бөлігіне берілген нөмірді сақтауға рұқсат етіледі.

Құрылымдық элементтердің орналасу схемалары және ғимараттардың (құрылыстардың) сәулет-құрылыс сызбалары үшін элементтердің маркалары көрсетіледі.

Мәтінде бөліктердің жеке элементтеріне сілтеме жасағанда (саңылаулар, ойықтар, ойықтар, иықтар және т.б.) олар орыс алфавитінің бас әріптерімен белгіленеді. Көрсетілген деректер МЕМСТ 2.109 сәйкес иллюстрацияларға енгізіледі.

Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде келтірілген электрлік сұлбаларда әрбір элементтің жанында оның тиісті стандарттармен белгіленген позициясының белгісі және қажет болған жағдайда мөлшердің номиналды мәні көрсетіледі.

8.5 Қолданбаның дизайны

8.5.1 Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінін толықтыратын материал қосымшаларда орналастырылуы мүмкін.

Қолданбалар, мысалы, графикалық материал, үлкен форматты кесте, есептеулер, жабдықтар мен құрылғылардың сипаттамасы, дербес компьютерлерде шешілетін есептердің алгоритмдері мен бағдарламаларының сипаттамасы және т.б.

8.5.2 Күйі бойынша қолданбалар талап етілуі, ұсынылуы немесе сілтеме болуы мүмкін.

8.5.3 Өтініш осы құжаттың жалғасы ретінде оның кейінгі парақтарында ресімделеді немесе жеке құжат ретінде ресімделеді.

8.5.4 Оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде барлық өтінімдерге сілтемелер берілуі керек. Өтініштер оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде оларға сілтемелер ретімен орналастырылған.

8.5.5 Әрбір қолданба жаңа беттен басталады. Бұл ретте беттің жоғарғы жағында, ортасында бірінші бас әріппен кіші әріппен жазылатын «Қосымша»

сөзі және өтінімнің атауы қойылып, қою шрифтпен ерекшеленеді. Олардың астында жақша ішінде «міндетті», ал ақпараттық үшін «ұсынылған» немесе «анықтама» деген сөздерді қолданып, өтінімнің күйін көрсетіңіз.

Бір бетте екі (немесе одан да көп) дәйекті қосымшаларды орналастыруға рұқсат етіледі, егер олар осы бетте толық ұсынылуы мүмкін болса.

8.5.6 Өтініштің тақырыбы болуы керек, ол мәтінге қатысты симметриялы түрде бас әріппен бөлек жолға жазылады.

8.5.7 Өтініштер Ё, З, Й, О, Ч, Ъ, Ы, Ь әріптерін қоспағанда, А-дан басталатын орыс алфавитінің бас әріптерімен белгіленеді. «Қолданба» сөзінен кейін оның ретін көрсететін әріп қойылады.

І және О әріптерін қоспағанда, латын әліпбиінің әріптерін пайдалана отырып, қосымшаларды белгілеуге рұқсат етіледі.

Орыс және латын әліпбиінің әріптері толық пайдаланылған жағдайда қосымшаларды араб цифрларымен белгілеуге жол беріледі.

Оқу/ғылыми әдебиетте бір қосымша болса, ол «А қосымшасы» деп белгіленеді.

8.5.8 Өтініштер әдетте А4 парақтарында жасалады. Өтінімдерді МЕМСТ 2.301 сәйкес А3, А4х3, А4х4, А2 және А1 пішіміндегі парақтарда ресімдеуге рұқсат етіледі.

8.5.9 Әрбір өтініштің мәтіні қажет болған жағдайда әрбір өтінімнің ішінде нөмірленетін бөлімдерге, тармақшаларға, абзацтарға, тармақшаларға бөлінуі мүмкін. Нөмірдің алдында осы өтінімнің белгіленуі көрсетіледі.

8.5.10 Өтініштерде оқу/ғылыми әдебиеттердің қалған бөліктерімен бірдей үздіксіз бет нөмірлері болуы керек.

8.6 Кестелерді құруға қойылатын талаптар

8.6.1 Кестелер көрсеткіштерді жақсырақ салыстыру және салыстыру үшін қолданылады. Кестенің тақырыбы, егер бар болса, оның мазмұнын көрсетуі, нақты және қысқа болуы керек. Тақырып кестенің үстінде сол жақта шегініссіз бір жолға қойылуы керек, оның белгісі сызықшамен бөлінген.

Кесте тақырыбының келесі жолдары да абзац шегініссіз басталуы керек. Кестелер негізгі мәтіннен бір бос жолға тең қашықтықта бөлінуі керек. Кестенің бір бөлігін басқа беттерге жылжытқанда тақырып тек кестенің бірінші бөлігінің үстіне қойылады.

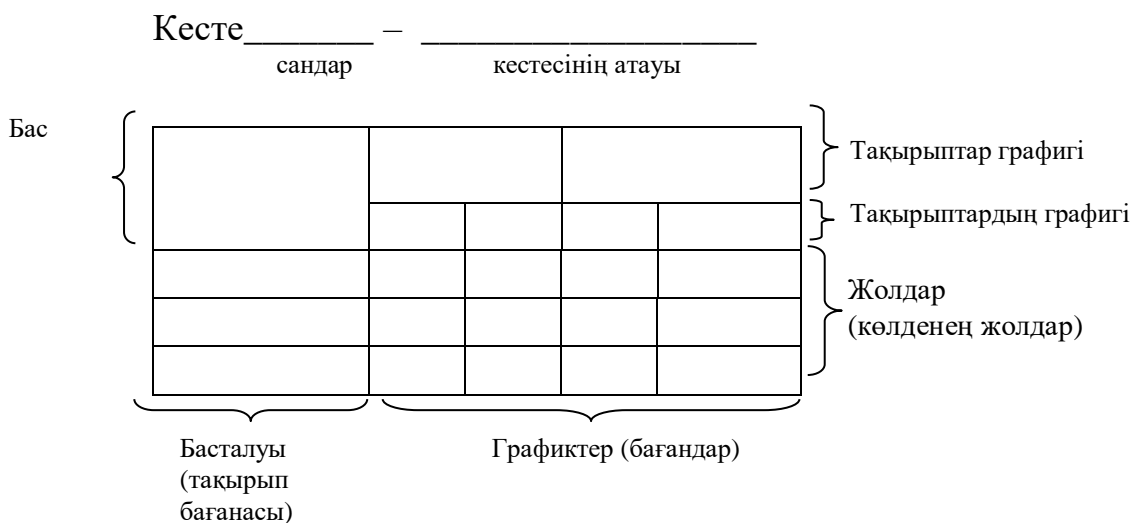
8.6.2 Сандық материал әдетте 1-суретке сәйкес кесте түрінде беріледі.

8.6.3 Кестелер араб цифрларымен дәйекті түрде нөмірленуі керек. Ерекшеліктер қолданба кестелері болып табылады.

Әрбір өтінімнің кестелері нөмірдің алдына өтінім белгісін қосу арқылы араб цифрларымен бөлек нөмірлеу арқылы белгіленеді.

Оқу/ғылыми әдебиеттерде бір кесте болса, оны «1-кесте» немесе В қосымшасында берілген болса, «В.1-кесте» деп белгілеу керек. Бөлімде кестелерді нөмірлеуге рұқсат етіледі.

Бұл жағдайда кесте нөмірі нүктемен бөлінген бөлім нөмірі мен кесте реттік нөмірінен тұрады.

1-сурет – Кестелерді жобалау

8.6.4 Оқу/ғылыми әдебиеттердің барлық кестелеріне сілтеме жасау кезінде оның нөмірін көрсете отырып, «кесте» сөзі жазылуы керек;

8.6.5 Бағандар мен кесте жолдарының тақырыптары бас әріппен, ал баған тармақшалары тақырыппен бір сөйлем құраса, кіші әріппен, ал тәуелсіз мағынасы болса, бас әріппен жазылады.

Кестелердің тақырыптары мен тақырыпшаларының соңында нүктелер жоқ. Бағандардың тақырыптары мен тақырыпшалары жекеше түрде көрсетіледі.

8.6.6 Сол, оң және төменгі жағындағы кестелер әдетте сызықтармен шектеледі. Бүйірлік жолақ пен бағанның тақырыптары мен тақырыпшаларын қиғаш сызықтармен бөлуге жол берілмейді.

Кесте жолдарын шектейтін көлденең және тік сызықтар, егер олардың болмауы кестені пайдалануды қиындатпайтын болса, сызылмауы мүмкін.

8.6.7 Баған тақырыптары әдетте кесте жолдарына параллель жазылады. Қажет болған жағдайда баған тақырыптарының перпендикуляр орналасуына рұқсат етіледі.

8.6.8 Үстелдің басы үстелдің қалған бөлігінен сызықпен бөлінуі керек.

8.6.9 Кестеде келтірілген ақпарат келесі талаптарға сай болуы керек: шрифт – Times New Roman, қалыпты, шрифт өлшемі 10–14 пт., жоларалық интервал – жалғыз.

8.6.10 Кесте көлеміне қарай оған сілтеме ең бірінші берілген мәтіннің астына немесе келесі бетте, ал қажет болған жағдайда оқу/ғылыми әдебиеттерге қосымшада орналастырылады.

Кестені оқу/ғылыми әдебиеттер парағының ұзын жағының бойымен орналастыруға рұқсат етіледі.

Егер кестенің жолдары немесе бағандары бет пішімінен шығып кетсе, ол бөліктерге бөлінеді, бір бөлігін екіншісінің астына немесе жанына орналастырады және кестенің әрбір бөлігінде оның басы мен жағы қайталанады.

Кестені бөліктерге бөлу кезінде оның басын немесе жағын тиісінше бағандар мен жолдар санына ауыстыруға рұқсат етіледі.

Бұл ретте кестенің бірінші бөлігінің бағандары және (немесе) жолдары араб цифрларымен нөмірленеді. «Кесте» сөзі кестенің бірінші бөлігінің үстінде сол жақта бір рет көрсетіледі, қалғандарының үстіне кестенің жалғасуына немесе аяқталуына байланысты «Кестенің жалғасы» немесе «Кестенің соңы» сөздері жазылады. оның нөмірі (белгіленуі) 2 және 3-суреттерге сәйкес.

Кесте ...

Миллиметрмен

Болттың, бұранданың, шпильканың номиналды жіп диаметрі	Жуғыштың ішкі диаметрі	Жуғыштың қалыңдығы					
		оңай		қалыпты		ауыр	
		a	b	a	b	a	b
1	2	3	4	5	6	7	8
2,0	2,1	0,5	0,8	0,5	0,5	-	-
2,5	2,6	0,6	0,8	0,6	0,6	-	-
3,0	3,1	0,8	1,0	0,8	0,8	1,0	1,2

2-сурет – Кестені бөлу кезіндегі дизайн

Кесте жалғасы ...

Миллиметрмен

Болттың, бұранданың, шпильканың номиналды жіп диаметрі	Жуғыштың ішкі диаметрі	Жуғыштың қалыңдығы					
		оңай		қалыпты		ауыр	
		a	b	a	b	a	b
1	2	3	4	5	6	7	8
4,0	4,1	1,0	1,2	1,0	1,2	1,2	1,6
...	...	...	...	...	...	...	...
42,0	42,5	-	-	9,0	9,0	-	-

3-сурет – Кестенің жалғасын құрастыру

Егер кесте беттің соңында үзіліп, оның жалғасы келесі бетте болатын болса, кестенің бірінші бөлігінде кестені шектейтін төменгі көлденең сызық сызылмайды.

Бағандар саны аз кестелерді бөліктерге бөліп, бір бөлігін екінші бөлігін бір бетке қоюға болады, бұл ретте кестенің басы 4-суретке сәйкес қайталанады.

Кесте бөліктерін қос сызықпен немесе 2s сызығымен бөлу ұсынылады.

Кесте...

Бекіту штангасының диаметрі, мм	Салмағы 1000 дана. болат шайбалар, кг	Бекіту штангасының диаметрі, мм	Салмағы 1000 дана. болат шайбалар, кг
1,1	0,045	2,0	0,192
1,2	0,043	2,5	0,350
1,4	0,111	3,0	0,553

4-сурет – Кестені бөліктерге бөлу кезіндегі дизайн

«Ретті нөмірі» бағанасын кестеге енгізуге рұқсат етілмейді. Кестедегі бағандарды араб цифрларымен нөмірлеуге (5-сурет) оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде оларға сілтемелер болған жағдайларда, кестені бөліктерге бөлу кезінде, сондай-ақ кестенің бір бөлігін көшіру кезінде рұқсат етіледі. келесі бет.

Кесте ...

Миллиметрдегі өлшемдер

Шартты өту D_y	D	L	L_1	L_2	Салмағы, кг, артық емес
1	2	3	4	5	6
50	160	130	525	600	160
80	195	210			170

5-сурет – Бағандарды нөмірлеу кезіндегі кестенің дизайны

8.6.11 Көрсеткіштерді, параметрлерді немесе басқа деректерді нөмірлеу қажет болған жағдайда, сериялық нөмірлер кестенің бірінші бағанында (жүйірлік тақтасында) 6-суретке сәйкес олардың атауларының алдында тікелей көрсетілуі керек. Шамалардың сандық мәндері мен белгілеуінің алдында түрлері, маркалары және т.б. Сериялық нөмірлер көрсетілмеген.

Кесте ...

Көрсеткіштің атауы	Мағынасы	
	1 режимінде	2 режимінде
1 Коллекторлық ток, А	5, кем емес	7, артық емес
2 Коллектор кернеуі, В	–	–
3 Коллектордың жүктеме кедергісі, Ом	–	–

6-сурет – Көрсеткіштерді нөмірлеу кезіндегі кестенің дизайны

8.6.12 Егер кестенің бағандарында келтірілген барлық көрсеткіштер бірдей физикалық шама бірлігінде өрнектелсе, онда оның белгіленуі кестенің оң жағында, ал кестені бөліктерге бөлу кезінде 2 және 3-суретке сәйкес әрбір бөліктің үстіне орналастырылуы керек.

Егер кестенің бағандарының көпшілігінде бірдей физикалық шама бірліктерімен (мысалы, миллиметрмен, вольтпен) көрсетілген көрсеткіштер болса, бірақ физикалық шамалардың басқа бірліктерімен көрсетілген көрсеткіштері бар бағандар болса, онда басым көрсеткіштің атауы және оның белгіленуі физикалық шама кестесінің үстінде жазылуы керек, мысалы, «Өлшемдері миллиметрмен», «Вольттағы кернеу», ал қалған бағандардың ішкі тақырыптарында көрсеткіштердің атауы және (немесе) басқа бірліктердің белгіленуі көрсетіледі 5-суретке сәйкес физикалық шамалар.

8.6.13 Тақырыптар мен тақырыпшалардың мәтінін қысқарту үшін жеке ұғымдар МЕМСТ 2.321 белгіленген әріптік белгілермен немесе егер олар мәтінде түсіндірілсе немесе иллюстрацияларда көрсетілген басқа белгілермен ауыстырылады, мысалы, D – диаметрі, H – биіктігі, L – ұзындығы.

Әріптік белгісі бірдей көрсеткіштер 5-суретке сәйкес индекстердің өсу реті бойынша дәйекті түрде топтастырылған.

8.6.14 «Артық», «артық емес», «аз», «кем емес» және басқа да шектеу сөздері, егер физикалық шама бірлігі көрсетілгеннен кейін тиісті көрсеткіштің атауы көрсетілген кестенің бір жолында немесе бағанында орналастырылуы керек. олар бүкіл жолға немесе бағанға қатысты.

Бұл ретте көрсеткіш атауынан кейін шектеу сөздердің алдына 5 және 6-суреттерге сәйкес үтір қойылады.

8.6.15 Жолдағы барлық деректерге ортақ физикалық шама бірлігінің белгіленуі оның атауынан кейін 6-суретке сәйкес көрсетілуі тиіс. Қажет болған жағдайда физикалық шама бірлігінің белгісін бөлек жолға (бағанға) орналастыруға рұқсат етіледі. Егер кесте бағанында бірдей физикалық шаманың мәндері болса, онда физикалық шама бірлігінің белгіленуі 7-суретке сәйкес тақырыпта (осы бағанның субтитрінде) көрсетіледі.

Бірнеше жолдар үшін бірдей шамалардың сандық мәндері 5 және 7-суреттерге сәйкес бір рет көрсетілуі мүмкін.

Кесте ...

Оқшаулағыш түрі	Номиналды кернеу, В	Номиналды ток, А
ПНР – 6 / 400	6	400
ПНР – 6 / 800		800
ПНР – 6 / 900		900

7-сурет – Бірдей физикалық шама мәндерінің жиыны үшін кестенің дизайны

Егер кестенің бағандарындағы шамалардың сандық мәндері физикалық шамалардың әртүрлі бірліктерімен көрсетілсе, олардың белгіленуі әрбір бағанның субтитрінде көрсетіледі.

Кестенің бағандық тақырыптарында берілген белгілер оқу/ғылыми әдебиеттің мәтіндік немесе графикалық материалында түсіндірілуі керек.

8.6.16 Жазық бұрыш бірліктерінің белгіленуі баған тақырыптарында емес, кестенің әрбір жолында 8-суретке сәйкес сызықтарды бөлетін көлденең сызықтар болған кезде де, суретке сәйкес көлденең сызықтар болмаған кезде де көрсетілуі керек. 9.

Кесте ...

α	β
3° 5' 30"	6° 30'
4° 23' 50"	8° 26'
5° 30' 20"	10° 30'

8-сурет – Көлденең сызықтар болған кезде жазық бұрыш бірліктерінің белгілеулері бар кестенің дизайны

Кесте ...

α	β
3° 5' 30"	6° 30'
4° 23' 50"	8° 26'
5° 30' 20"	10° 30'

9-сурет – Оформление таблицы, содержащей обозначения единиц плоского угла при отсутствии горизонтальных линий

8.6.17 Бір бағанға орналастырылған шамалардың барлық сандық мәндеріне қатысты ең үлкен ауытқулар 10-суретке сәйкес көрсеткіштің атауы немесе белгіленуі бойынша кестенің басында көрсетіледі.

Кесте ...

Миллиметрмен

Жіптің диаметрі d	S $\pm 0,2$	H $\pm 0,3$	h $\pm 0,2$	b $\pm 0,2$	Кілттің номиналды диаметрі d_1
4	7,0	5,0	5,2	1,2	1,0
5	8,0	6,0	4,0	1,4	1,2
6	10,0	7,5	5,0	2,0	1,6

10-сурет – Барлық сандық мәндердің максималды ауытқулары бар кестені құрастыру

Шамалардың бірнеше сандық мәндеріне немесе шаманың белгілі бір сандық мәніне қатысты шекті ауытқулар 11-суретке сәйкес жеке бағанда көрсетіледі.

8.6.18 Бір бағанның жолдарында қайталанатын және сандармен кезектесетін бірдей сөздерден тұратын мәтін 12-суретке сәйкес тырнақшаға ауыстырылады. Қайталанатын мәтін екі немесе одан да көп сөзден тұрса, бірінші қайталауда ол «Бірдей» деген сөздермен, содан кейін 13-суретке сәйкес тырнақшамен ауыстырылады. Егер алдыңғы фраза келесі сөйлемнің бөлігі болса, онда оны «Бірдей» деген сөздермен ауыстыруға және қосымша ақпарат қосуға рұқсат етіледі. Көлденең сызықтар болса, мәтін қайталануы керек. Кестеде қайталанатын сандарды, математикалық белгілерді, пайыздық белгілерді және сандарды, материал маркаларының белгілеулерін және бұйымдардың стандартты өлшемдерін, сандық белгілерді тырнақшамен ауыстыруға жол берілмейді.

Кесте ... Миллиметрмен

Мойынтір ектердің сыртқы диаметрі	Ойық						D_2	Орнату сақинасы					
	D_1		A		B	r		H		C	P	r_2	
	Но- төм.	Өш. шегі	Но- төм..	Өш. шегі				Но- төм.	Өш. шегі			Но- төм.	Өш. шегі
30	23,2						34,6						
32	30,2						34,6						
35	33,2	0,25	2,05	-0,15	1,3	0,4	39,6	3,2	-0,15	1,1	0,6	0,4	-0,1
37	34,8						41,2						
40	38,1						44,5						
42	39,8						45,2						

11-сурет – Бірнеше сандық мәндердің максималды ауытқулары бар кестені құрастыру

Кесте ... Миллиметрмен

Раковинаның диаметрі	C	C_1	R	h	h_1	S	S_1
10-нан 11-ге дейін қосу	3,17	–	–	3,00	0,25	1,0	–
Св. 11 " 12 "	4,85	0,14	0,14	3,84	–	1,60	6,75
" 12 " 14 "	5,50	4,20	4,20	7,45	1,45	2,00	6,90

12-сурет – Қайталанатын мәтіні бар кестені құрастыру

Кесте ...

Болат және қорытпа сорты		Мақсат
Жаңа белгілеу	Ескі белгі	
08X18H10	0X8H10	Құбырлар, пеш арматурасының бөлшектері, жылу алмастырғыштар, құбырлар, муфельдер, реторттар және сору коллекторлары, ұшқын электродтары Дәл солай " " Атмосфералық жағдайларда жұмыс істейтін өнімдер үшін Дәл солай. Дельта ферриті жоқ
08X18H10T	0X18H10T	
12X18H10T	X18H10T	
09X15H810	X15H910	
07X6H6	X16H6	

13-сурет – Екі немесе одан да көп сөздің қайталанатын мәтіні бар кестенің дизайны

8.6.19 Кестеде жеке деректер болмаса, 12-суретке сәйкес сызықша (сызықша) қойылуы керек.

8.6.20 Кестелерде қатардағы барлық сандарды қамтитын сандардың дәйекті интервалдарын көрсету кезінде олар былай жазылуы керек: «... бастап ... қосады.», «Ст. ... қоса алғанда ... дейін» 12-суретке сәйкес.

8.6.21 Қатар сандарын қамтитын интервалда 14-суретке сәйкес кестедегі қатардың шеткі сандары арасында сызықша қоюға рұқсат етіледі.

Кесте ...

Материал атауы	Балқу температурасы, К (°С)
Жез	1131–1173 (858–900)
Болат	1573–1673 (1300–1400)
Шойын	1373–1473 (1100–1200)

14-сурет – Қатарлардың экстремалды сандары бар кестені құрастыру

Мәтіндегі сандар интервалдары «ден» және «кейін» («... бастап ... қоса алғанда» дегенді білдіреді) сөздерімен жазылады, егер сандардан кейін физикалық шаманың немесе санның бірлігі көрсетілсе, өлшемсіз коэффициенттер сандар реттік сандарды білдірсе, немесе сызықша арқылы көрсетіледі.

Мысалдар

- 1 ... қабаттың қалыңдығы 0,5-тен 20 мм-ге дейін болуы керек
- 2 7–12, 1–14-сурет

8.6.22 Кестелерде, қажет болған жағдайда, белгілі бір мәнмен байланысты диапазонды бөлектеу, позицияларды топтарға біріктіру және әдетте сатылы сызықтың ішінде орналасқан көрсеткіштердің таңдаулы сандық мәндерін

көрсету немесе қандай мәндерді көрсету үшін қадамдық қою сызықтар қолданылады 15-суретке сәйкес бағандар мен жолдардың белгілі бір ауытқуларына қатысты. Бұл жағдайда мәтінде осы жолдарға түсініктеме беру керек.

8.6.23 Көрсеткіштің сандық мәні 16-суретке сәйкес көрсеткіш атауының соңғы жолының деңгейінде көрсетіледі.

8.6.24 Мәтін түрінде берілген көрсеткіштің мәні 17-суретке сәйкес көрсеткіш атауының бірінші жолының деңгейінде жазылады.

Кесте ...

Сыртқы диаметрі, мм	1 м құбырдың салмағы, кг, қабырғасының қалыңдығымен, мм							
	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0	5,5	6,0	6,5
32	2,146	2,460	2,762	3,052	3,329	3,594	3,947	4,316
38	2,589	2,978	3,354	3,718	4,069	4,408	4,735	5,049
42	2,885	3,323	3,749	4,162	4,665	4,951	5,327	5,690
45	3,071	3,582	4,044	4,495	4,932	4,358	5,771	6,171
50	3,474	4,014	4,538	5,049	5,049	6,036	6,511	6,972

15-сурет – Мәндердің сатылы диапазондары бар кестенің дизайны

Кесте ...

Метрлерде

Көрсеткіштің атауы	Экскаватор түріне арналған мән				
	ЭКЛ 1,2	ЭКО 1,7	ЭКО 1,2	ЭКО 2,0	ЭКО 3,0
Қазу тереңдігі, кем емес	1,29	1,70	1,2*	2,0*	3,0*
Қазу ені	0,25	–	0,4; 0,6; 0,8	0,6**; 0,9; 1,0	1,5; 2,0; 2,5
* Ең төменгі толтыру коэффициентінде					
** Т-130 тракторындағы экскаваторларға арналған					

16-сурет – Көрсеткіштердің сандық мәнері бар кестені құру

Кесте ...

Көрсеткіштің атауы	Мағынасы	Әдіс сынақтар
1 Полиэтилен пленкасының сыртқы түрі	Тегіс, біркелкі, шеттері біркелкі кесілген	5.2
2 Созылу кернеуін бұзу, МПа (кгс/мм ²)	12.8 (1.3)	МЕМСТ 14236 бойынша

17-сурет – Мәтіндік түрдегі көрсеткіш мәндері бар кестені құрастыру

Кестелердің бағандарындағы сандар, егер олар бір көрсеткішке қатысты болса, бүкіл бағандағы сандардың цифрлары бірінің астында орналасатындай

етіп енгізілуі керек. Бір бағанда, әдетте, барлық мәндер үшін ондық таңбалардың бірдей саны сақталуы керек.

Кестеде өнімнің белгілі бір сандық мәндерін немесе түрлерін (маркаларын және т.б.) пайдалану артықшылығын көрсету қажет болған жағдайда оқу/ғылыми әдебиеттер мәтінінде олардың түсіндірмесі бар шартты белгілерді пайдалануға рұқсат етіледі.

Таңдаулы номенклатураны бөлектеу немесе қолданылатын сандық мәндерді немесе өнімдердің түрлерін (маркалар және т.б.) шектеу үшін жақшаға пайдалануға ұсынылмайтын немесе шектеуші қолдануы бар мәндерді белгілеуге рұқсат етіледі. 18-суретке сәйкес жақшалардың мағынасына назар аударыңыз.

Кесте ... Миллиметрмен

Бұранданың ұзындығы	
Номиналды	Максималды ауытқу
(18)	±0,43
20	±0,52
(21)	
25	
Ескертпе – жақшадағы өлшемдер ұсынылмайды.	

18-сурет – Таңдалған номенклатураны бөлектейтін кестенің дизайны

8.6.25 Оқу/ғылыми әдебиеттерде шағын сандық материал болса, оны кесте түрінде пішімдеу дұрыс емес, цифрлық деректерді бағандар түрінде орналастыра отырып, мәтін түрінде беру керек.

Мысал

Барлық сандар үшін профиль өлшемдерінің максималды ауытқулары:

биіктікте..... ± 2,5 %

сөре ені бойынша..... ± 1,5 %

қабырға қалыңдығы бойынша..... ± 0,3 %

8.7 Сілтемелерге қойылатын талаптар

Оқу/ғылыми әдебиеттерде келтірілген жеке мәліметтерді нақтылау қажет болса, онда бұл деректер үстіңгі сызбалармен – ескертулермен көрсетілуі керек.

Мәтіндегі ескертпелер парақтың соңында абзац шегінісімен орналастырылады, олар көрсетіледі және мәтіннен сол жағынан қысқа жіңішке көлденең сызықпен, ал кестеде орналасқан деректерге – соңында бөлінеді. кестенің соңын көрсететін жолдың үстінде.

Ескерту белгісі түсіндірме берілген сөзден, саннан, таңбадан, сөйлемнен кейін және түсініктеме мәтінінің алдына бірден қойылады.

Ескерту белгісі жақшамен араб цифрларымен жасалады және шрифтің жоғарғы жиегі деңгейінде орналастырылады.

Мысал – «...баспа құрылғысы²)...».

Ескертулер әр бет үшін бөлек нөмірленеді.

Сандардың орнына жұлдызшаларды қолдануға рұқсат етіледі: * Төрт жұлдыздан артық қолдану ұсынылмайды.

8.8 Мысалдарды ресімдеуге қойылатын талаптар

Мысалдар оқу/ғылыми әдебиеттердің талаптарын нақтылайтын немесе олардың қысқаша баяндалуына ықпал ететін жағдайларда келтірілуі мүмкін.

Мысалдар жазбалар сияқты орналастырылады, нөмірленеді және пішімделеді.

8.9 Байланыстыруға қойылатын талаптар

Осы оқу/ғылыми әдебиетке сілтеме жасаған кезде бөлімдердің, абзацтардың, тармақшалардың, тізімдемелердің, графикалық материалдардың, формулалардың, кестелердің, қосымшалардың (олардың бөлімдерін, бөлімшелерін, абзацтарын, тармақшалары мен кестелерін қоса алғанда), сондай-ақ бағандар мен жолдардың нөмірлерін көрсетіңіз. осы оқу/ғылыми әдебиеттің кестелері және суретте берілген өнімнің құрамдас бөліктерінің орны.

Сілтемелер келесідей пішімделуі керек: «... 2-бөлімге сәйкес», «... 3.1-тармағына сәйкес», «... 4.2 (б тізбесі) сәйкес», «... суретке сәйкес А.2 (А қосымшасы), «...(3) формула бойынша», «1-кестеге сәйкес», (4-кесте), «...А қосымшасына сәйкес», (Б қосымшасы)

Нүктемен бөлінбеген сандардан нөмірленетін мәтіннің құрылымдық бөлігіне сілтеме жасаған кезде бұл бөліктің атауы толық көрсетілуі керек, мысалы, «... 5-бөлімге сәйкес», «... 3-тармаққа», ал нүктемен бөлінген сандардан нөмірленген кезде құрылымдық бөліктің атауы көрсетілмейді, мысалы, «... 4.10-ға сәйкес», «... 2.12-ге сәйкес».

8.10 Қысқартуларды тіркеуге қойылатын талаптар

Оқу/ғылыми әдебиеттерде мынадай қысқартуларға рұқсат етіледі: б. – бет; ж. – жыл; жж. – жылдар; мин. – минималды; макс. – максимум; абс. – абсолютті; сал. – салыстырмалы, олар цифрлық мәндермен, сондай-ақ жалпы қабылданған қысқартулармен қолданылады: яғни – яғни; т.б. – тағыда басқа; с.н. – сияқты нәрселер; және басқалара – және басқалары; т.б. – басқа; көру - карау; номиналды – номиналды; макс. – ең үлкен; жоғ. – жоғарыда және орыс

емлесі ережелерінде белгіленген басқа да қысқартулар, сондай-ақ Қазақстан Республикасында белгіленген тәртіпте қолданылатын тиісті нормативтік құжаттар.

Толық атауы стандарт мәтінде бірінші рет айтылғанда, жақшада қысқартылған атауы немесе қысқартылған көрсетіледі, ал келесі атаулар үшін қысқартылған атау немесе аббревиатура қолданылуы керек.

9 Келісу, сақтау, тарату

9.1 Жұмыс тобы осы ҰС жобасын қарауға таратады. Шолуды сараптау тобы береді, оның құрамы алғысөзде көрсетілген.

9.2 Осы ҰС жобасын келісу ҒЖЖИ жөніндегі кеңес мүшесі-проректормен, СжСМЖК басшысымен және СжСМЖК нормобақылаумен жүзеге асырылады және келісу парағында ресімделеді.

9.3 Осы ҰС (түпнұсқаны) СжСМЖК сақтауға беру жауапкершілігі ЖТЖ жүктеледі.

9.4 Осы ҰС түпнұсқасын сақтау, көшірмелеу, тіркелген жұмыс көшірмелерін тарату (қажет болған жағдайда) және электрондық нұсқасын «Торайғыров университеті» Білім беру порталында орналастыру үшін жауапкершілік СжСМЖК жүктеледі.

9.5 Жазылған жұмыс көшірмелерін беру (қажет болған жағдайда) СМЖ ҚП 7.5-01/03 сәйкес тіркелуі керек.

9.6 Осы ӨЖ жазылған жұмыс көшірмелерінің (қажет болған жағдайда) сақталуына жауапкершілік СМЖ ҚП 7.5-01/03 сәйкес ҚББ жүктеледі.

10 Өзгерістер

Осы ҰС «Өзгерістері туралы хабарламаларды» әзірлеу, ресімдеу, бекіту және бекіту, сондай-ақ оған өзгерістер СМЖ ҚП 7.5-01/03 сәйкес жүзеге асырылуы және осы Ережеге сәйкес өзгерістер мен толықтыруларды тіркеу парағында тіркелуі тиіс. ҰС СМЖ 4.01.6.

А қосымшасы
(міндетті)

«Toraighyrov University» баспасында оқу әдебиеттерін басып шығару жоспары

СМЖ ҰС Н 8.11.4/1

Қосымша ____
ректордың бұйрығымен
_____ 20__ жылы
№ _____

«Toraighyrov University» баспасында оқу әдебиеттерін басып шығару жоспары

20__–20__ оқу жылына

(факультеттің атауы)

Оқу әдебиетінің түрі мен атауы	Авторлары/ құрастырушылар	Мамандығы/ мамандықтар тобы	Беттердің саны	Көшірмелер саны	Басылым тілі	Мерзімі жеткізу	Жарияланған күні
Кафедраның атауы							

Декан _____
(факультеттің атауы)

_____ (қолы)

_____ (А. Тері)

ОӘК төрағасы _____
(факультеттің атауы)

_____ (қолы)

_____ (А. Тері)

Кафедра меңгерушісі _____
(кафедраның атауы)

_____ (қолы)

_____ (А. Тері)

Жинақтау бөлімінің басшысы

_____ (қолы)

_____ (А. Тері)

АҚБ бастығы

_____ (қолы)

_____ (А. Тері)

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайгыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

Б қосымшасы
(міндетті)

«Toraighyrov University» баспасында ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспары

СМЖ ҰС Н 8.11.4/2

Қосымша ____
ректордың бұйрығымен
_____ 20__ жылы
№ _____

«Toraighyrov University» баспасында ғылыми әдебиеттерді басып шығару жоспары

20__–20__ оқу жылына

(факультеттің атауы)

Ғылыми әдебиеттердің түрі мен атауы	Авторлар / құрастырушылар	Беттердің саны	Көшірмелер саны	Басылым тілі	Мерзімі жеткізу	Жарияланған күні
Кафедраның атауы/ҒПО						

Декан _____
(факультеттің атауы)

_____ (қолы)

_____ (А. Тегі)

Кафедра меңгерушісі _____
(кафедраның атауы)

_____ (қолы)

_____ (А. Тегі)

ҒПО басшысы _____
(ҒПО атауы)

_____ (қолы)

_____ (А. Тегі)

Жинақтау бөлімінің басшысы

_____ (қолы)

_____ (А. Тегі)

Ғылыми-инновациялық Hub директоры

_____ (қолы)

_____ (А. Тегі)

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

В қосымшасы
(міндетті)

Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

ЖУРНАЛ
МОНОГРАФИЯЛАР БАСЫЛЫМДАРЫНЫҢ ЕСЕБІ

Іс № _____

Басталды _____ 20__ жылы

Аяқталған _____ 20__ жылы

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

В қосымшасының жалғасы

Монографияның жарияланымдарын жазуға арналған журналдың кейінгі парақтары

СМЖ ҰС Н 8.11.4/3

№	Қабылдау күні	Тапсырыс нөмірі	Авторлары/ құрастырушылар	Әдебиеттің түрі, аты	Парақ саны	Тара- лымы	Негізі	Факультеті, кафедрасы
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Монографияның жарияланымдарын жазуға арналған журналдың кейінгі парақтары

Бастапқы материалдар			ISBN	Берілген күні	Берілген дана саны	Берілген	
Эл. нұсқа	рецензия	үзінді көшірмелер				Аты, жөні	Қолы
10	11	12	13	14	15	16	17

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

Г қосымшасы
(міндетті)

СМЖ ҰС Н 8.11.4/4

БЮЛЛЕТЕНЬ
«Toraighyrov University» баспасында әдебиеттер шығарылғаны туралы
_____ 20__ ж.
(ай)

Күні	Шифр	Авторлар/құрастырушылар	Әдебиет түрі	Аты	Факультет	Кафедра	Жариялану себебі	Шыққан жылы

«Toraighyrov University» баспасының директоры

_____ (қолы)

_____ (А. Teri)

Д қосымшасы
(анықтама)

**Мұқабә мен титулдық бет дизайнының мысалы
және монография мен оқу құралына ұсыныстар парағы**

Өлшем
18 пт

Л. И. Петрова, П. В. Сидорова, Б. Т. Смагулов

Өлшем 26 пт,
бас әріптер,
қалың қаріп

**АУЫР ҚЫЛМЫСТАР
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҚЫЛМЫСТЫҚ ЗАҢЫ ТУРАЛЫ**

Павлодар ←

Өлшем 16 пт

Д қосымшасының жалғасы

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

16
кегель

Өлшем
18 пт

Л. И. Петрова, П. В. Сидорова, Б. Т. Смагулов

Өлшем 26–28 пт,
бас әріптер,
қалың қаріп

АУЫР ҚЫЛМЫСТАР ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҚЫЛМЫСТЫҚ ЗАҢЫ ТУРАЛЫ

Монография

Өлшем 16
пт

Павлодар
Toraighyrov University
2023

Өлшем 16
пт

Д қосымшасының жалғасы

ӘОК 343.23(574)
КБК 67.408(5Каз)
ПЗ0

Ғылыми кеңес баспаға ұсынған
«Торайғыров университет» КЕАҚ
(№ 1 хаттама, 2023 жылғы 25 қыркүйек)

Рецензенттер:

С. И. Иванов – з. ғ. д-ы, проф.;

Н. С. Табулдинова – з. ғ. д-ы, проф., Павлодар мемлекеттік педагогикалық институты;

В. И. Абдрахманов – з. ғ. д-ы, проф., Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Фитохимия зертханасының меңгерушісі.

Петрова Л. И., Сидорова П. В., Смагулов Б. Т.

ПЗ0 Қазақстан Республикасының қылмыстық заңнамасында көзделген ауыр қылмыстар : монография / Л. И. Петрова, П. В. Сидорова, Б. Т. Смагулов. – Павлодар : Toraighyrov University, 2023. – 150 б.

ISBN 9965-01-688-7

Жаңа қылмыстық заңнамаға, ауыр қылмыстармен күресудегі сот және тергеу тәжірибесінің теориялық қорытылуына және заң әдебиеттеріне талдау жасалған монография ауыр қылмыстар санатының мазмұнын ашады. Қылмыстық құқық, криминология және қылмыстық-атқару құқығы тұрғысынан нақты қылмыстарды ауыр қылмыстар қатарына жатқызу және оларды қылмыстық құқықтың нормалары мен институттарын құруда пайдалану мәселелері көрсетілген.

Кітап оқытушыларға, аспиранттарға, заң факультеттерінің студенттеріне және құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне қызықты.

ӘОК 343.23(574)
КБК 67.408(5Каз)

ISBN 9965-01-688-7

© Петрова Л. И. және т.б., 2023
© Торайғыров университеті, 2023

Материалдардың дұрыстығына, грамматикалық және емле қателеріне жауапкершілік
авторлар мен құрастырушыларға жүктеледі

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

Е қосымшасы
(анықтама)

**Мұқабә мен титулдық бет дизайнының мысалы
және оқу құралының ұсыныстар парағы**

Өлшем
18 пт

Л. И. Петрова

Өлшем 26-28
пт,
бас әріптер,
қалың қаріп

КӘСІПОРЫН ЭКОНОМИКАСЫ

Павлодар

Өлшем 16 пт

Е қосымшасының жалғасы

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Өлшем
18 пт

Өлшем 16
пт, жалаң
жоларалық
интервал

Л. И. Петрова

Өлшем 26-28 пт,
бас әріптер,
шрифт
қалың қаріп

КӘСІПОРЫН ЭКОНОМИКАСЫ

Оқу құралы

Өлшем 16 пт

Павлодар
Toraighyrov University
2023

Өлшем 16 пт

Е қосымшасының жалғасы

ӘОК 658(075.8)
КБК 65.290я73
П30

Ғылыми кеңес баспаға ұсынған
«Торайғыров университет» КЕАҚ
(№ 1 хаттама, 2023 жылғы 25 қыркүйек)

Рецензенттер:

Н. С. Табулдинова – экономика ғылымдарының докторы, профессор,
Павлодар мемлекеттік педагогикалық институты;

В. И. Абдрахманов – экономика ғылымдарының докторы, профессор,
Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Фитохимия
зертханасының меңгерушісі;

С. И. Иванов – экономика ғылымдарының докторы, профессор.

Петрова Л. И.

П30 Кәсіпорын экономикасы : оқу құралы / Л. И. Петрова. – Павлодар :
Toraighyrov University, 2023. – 150 б.

ISBN 9965-01-238-8

Оқу құралында барлық меншік нысанындағы кәсіпорындар
экономикасының негіздері көрсетілген. Материал көптеген мысалдармен және
есептермен суреттелген.

Оқу құралы жоғары оқу орындарының экономика мамандығы бойынша
оқитын студенттеріне ұсынылады.

ӘОК 658(075.8)
КБК 65.290я73

ISBN 9965-01-238-8

© Петрова Л. И., 2023
© Торайғыров университеті, 2023

Материалдардың дұрыстығына, грамматикалық және емле қателеріне жауапкершілік
авторлар мен құрастырушыларға жүктеледі

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

*Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық
немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды*

Ж қосымшасы
(анықтама)

**Мұқабә мен титулдық бет дизайнының мысалы
және оқу құралына ұсыныстар парағы**

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Өлшем 16,
жалаң
жоларалық
интервал

Өлшем 26-28 пт,
бас әріптер,
шрифт қалың
қаріп

**ІШКЕН ЖАНУ
ДВИГАТЕЛЬДЕРІ**

Павлодар ← Өлшем 16 пт

Ж қосымшасының жалғасы

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
Металлургия, машина жасау және көлік факультеті
«Қозғалтқыштар және қозғалысты басқару» кафедрасы

Өлшем 16,
жалаң
жоларалық
интервал

Өлшем 26 пт,
бас әріптер,
шрифт қалың
қаріп

ІШКЕН ЖАНУ ДВИГАТЕЛЬДЕРІ

Оқу-әдістемелік құрал

Өлшем 16
пт

Павлодар
Toraighyrov University
2023

Өлшем 16 пт

Ж қосымшасының жалғасы

ӘОК 658(075.8)
КБК 65.290я73
ПЗ0

Оқу-әдістемелік кеңеспен баспаға ұсынылды «Торайғыров университет» КЕАҚ (№ 1 хаттама, 2023 жылғы 25 қыркүйек)

Рецензенттер:

С. И. Иванов – техникалық ғылымдарының докторы, профессор;
Н. С. Табулдинова – техникалық ғылымдарының докторы, профессор
Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті.

Құрастырған Л. И. Петрова

ПЗ0 Іштен жанатын қозғалтқыштар : оқу-әдістемелік құрал / құраст.
Л. И. Петрова. – Павлодар : Toraighyrov University, 2023. – 82 б.

Оқу құралы іштен жанатын қозғалтқыштардың негізгі түрлерін сипаттайды. Материал көптеген мысалдармен және есептермен суреттелген.

Оқу-әдістемелік құрал жоғары оқу орындарының техникалық мамандықтарының студенттеріне ұсынылады.

ӘОК 658(075.8)
КБК 65.290я73

© Петрова Л. И., 2023
© Торайғыров университеті, 2023

Материалдардың дұрыстығына, грамматикалық және емле қателеріне жауапкершілік
авторлар мен құрастырушыларға жүктеледі

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

II қосымшасы
(анықтама)

**Мұқабә мен титулдық бет дизайнының мысалы
және пәннің оқу-әдістемелік кешені бойынша ұсыныстар парағы**

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Өлшем 16 пт,
жалаң
жоларалық
интервал

Өлшем 26 пт,
бас әріптер,
қалың қаріп

ИНЖЕНЕРЛІК ЭКОЛОГИЯ

Павлодар ←

Өлшем 16 пт

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

И қосымшасының жалғасы

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
Химиялық технология және жаратылыстану факультеті
«Биология және экология» кафедрасы

Өлшем 16 пт,
жалаң
жоларалық
интервал

Өлшем 26 пт,
бас әріптер,
калың қаріп

ИНЖЕНЕРЛІК ЭКОЛОГИЯ

Оқу-әдістемелік пәннің кешені

Өлшем 16
пт

Павлодар
Toraighyrov University
2023

Өлшем 16 пт

И қосымшасының жалғасы

ӘОК 658(075.8)
КБК 65.290я73
ПЗ0

Оқу-әдістемелік кеңеспен баспаға ұсынылды
Химиялық технология және жаратылыстану факультеті
«Торайғыров университет» КЕАҚ
(№ 1 хаттама, 2023 жылғы 25 қыркүйек)

Рецензенттер:

Н. С. Табулдинова – биология ғылымдарының докторы, профессор
Торайғыров университеті;

С. И. Иванов – биология ғылымдарының докторы, профессор Торайғыров
университеті.

Құрастырған Л. И. Петрова

ПЗ0 Инженерлік экология : «Жылу энергетикасы» мамандығының
студенттеріне арналған пәннің оқу-әдістемелік кешені / құраст. Л. И. Петрова.
– Павлодар : Toraighyrov University, 2023. – 82 б.

Оқу-әдістемелік кешен «Экология техникасы» пәнін «Жылуэнергетика»
мамандығының студенттеріне оқуға арналған, сонымен қатар магистранттар
мен кәсіпорын мамандарына пайдалы болуы мүмкін.

Материал көптеген мысалдармен және есептермен суреттелген.

ӘОК 658(075.8)
КБК 65.290я73

© Петрова Л. И., 2023
© Торайғыров университеті, 2023

Материалдардың дұрыстығына, грамматикалық және емле қателеріне жауапкершілік
авторлар мен құрастырушыларға жүктеледі

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

*Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық
немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды*

К қосымшасы
(анықтама)

**Мұқабә мен титулдық бет дизайнының мысалы
және ұсыныстар, нұсқаулықтар/ұсынымдар парағы**

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы

Өлшем 16 пт,
жалаң
жоларалық
интервал

Өлшем 26 пт,
бас әріптер,
қалың қаріп

**ІШКЕН ЖАНУ
ДВИГАТЕЛЬДЕРІ**

Павлодар ← Өлшем 16 пт

К қосымшасының жалғасы

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі
«Торайғыров университет» коммерциялық емес акционерлік қоғамы
Металлургия, машина жасау және көлік факультеті
«Қозғалтқыштар және қозғалысты басқару» кафедрасы

Өлшем 16 пт,
жалаң жоларалық
интервал

Өлшем 26 пт,
бас әріптер,
қалың қаріп

ІШКЕН ЖАНУ ДВИГАТЕЛЬДЕРІ

Дипломды ресімдеуге арналған әдістемелік нұсқаулар

Өлшем 16 пт

Павлодар
Toraighyrov University
2023

Өлшем 16 пт

К қосымшасының жалғасы

ӘОК 621.436 (07)

КБК 31.365я7

Д23

**Торайғыров университеті» КЕАҚ Металлургия, машина жасау және
көлік факультетінің «Қозғалтқыштар және қозғалысты басқару»
кафедрасының мәжілісінде басып шығаруға ұсынылды
(№ 1 хаттама, 2023 жылғы 25 қыркүйек)**

Рецензент

С. И. Иванов – техника ғылымдарының кандидаты, доцент.

Құрастырған Л. И. Курманов

Д23 Іштен жанатын қозғалтқыштар : дипломдық дизайн бойынша әдістемелік
нұсқаулар / құраст. Л. И. Курманов. – Павлодар : Toraihyrov University, 2023.
– 38 б.

Әдістемелік нұсқаулар дипломдық жұмыстың дизайнын аяқтау бойынша
ұсыныстарды береді, жұмысты жазу мақсаттарын көрсетеді және
тақырыптардың нұсқаларын ұсынады.

Әдістемелік нұсқаулар (типтік бағдарлама, мемлекеттік білім беру
стандарты және т.б.) сәйкес әзірленді.

ӘОК 621.436 (07)

КБК 31.365я7

© Курманов Л. И., 2023

© Торайғыров университеті, 2023

Материалдардың дұрыстығына, грамматикалық және емле қателеріне жауапкершілік
авторлар мен құрастырушыларға жүктеледі

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

*Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық
немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды*

Л қосымшасы (анықтама)

«Әдебиет» құрылымдық элементінің келтіру мысалы

Әдебиет

1 Алимжан К. А. Вопросы теории обычного права : монография. – Алматы, 2003. – 320 с.

2 Ағдарбеков Т. Мемлекет және құқық теориясының проблемалары : оқу құралы / Т. Ағдарбеков; Қожа Ахмет Ясауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университеті. – Алматы, 2006. – 258 б.

3 Броневский С. Б. О законах киргизов (1831 г.) // Қазақтың ата заңдары : құжаттар, деректер және зерттеулер = Древний мир права казахов : материалы, документы и исследования : 10 томдық. – Алматы, 2005. – Т. 6. – С. 144–150.

4 Культелеев Т. М. Уголовное обычное право казахов (с момента присоединения Казахстана к России до установления Советской власти). – Алма-Ата, 1955. – С. 72.

5 Левшин А. И. Образ управления и законы [киргизов] (запись 1820 г. В младшем жузе) // Қазақтың ата заңдары : құжаттар, деректер және зерттеулер = Древний мир права казахов : материалы, документы и исследования : 10 томдық. – Алматы, 2005. – Т. 6. – С. 123–126.

6 Радлов В. В. Қазақ этнографиясы туралы еңбектері. – Павлодар : «ЭКО» ҒӨФ, 2005. – 162 б.

7 Уәлиханов Ш. Ш. Қазақтардың этнографиялық мұрасы «Записка о судебной реформе». – Павлодар : «ЭКО» ҒӨФ, 2005. – Т. 1. – 149 б.

8 Шакаев Г. Б. Процессуальное обычное право казахов второй половины XIX и начала XX веков : автореф. дис. ... на соискание ученой степени канд. юрид. наук. – Алма-Ата, 1966. – С. 155.

М қосымшасы (анықтама)

«Мазмұны» құрылымдық элементін жобалау мысалы

Мазмұны

	Кіріспе	4
1	Қолдану саласы	5
2	Техникалық сипаттама	7
2.1	Бағдарламаны әзірлеуге тапсырма қою	10
2.2	Алгоритмнің сипаттамасы	12
2.3	Ұйымдастыру әдісін таңдаудың сипаттамасы және негіздемесі енгізу және шығару деректері	14
3	Күтілетін техникалық-экономикалық көрсеткіштер	18
	Тесттер	19
	Глоссарий	20
	Әдебиет	22
	А қосымшасы	24

Н қосымшасы
(анықтама)

Бекіту парақтарын жобалау мысалдары

Бекітемін

Басқарма Төрағасының ҒЖЖХЫ
жөніндегі Басқарма мүшесі –
проректор

_____ Н. Т. Ержанов
20__ жылы _____

Автор Иванов А. С.

«Физика және аспап жасау» кафедрасы

Физикалық өрістер теориясы
Монография

Кафедраның _____ немесе _____ ҒПО _____ отырысында _____ бекітіледі
_____ 20__ жылы, Хаттама № _____

Кафедра меңгерушісі немесе
ҒПО басшысы _____

_____ С. М. Ахметов

ММЖЖК факультетінің кеңесінде мақұлданған _____ 20__
жылы, Протокол № _____

ОӘК төрағасы _____ Ж. Г. Петров

«Торайғыров университеті» КЕАҚ Ғылыми кеңесімен ұсынылған
_____ 20__ жылы, Протокол № _____

КЕЛІСІЛДІ

ММЖЖК деканы _____ Ж. К. Сидоров _____ 20__ жылы

Нормобақылау

СжСМЖК _____ Г. С. Баяхметова _____ 20__ жылы

БЕКІТІЛГЕН

ҒИ НУВ директоры _____ М. С. Қрыкбаева _____ 20__ жылы

Н қосымшасының жалғасы

Бекітемін

ОІ жөніндегі кеңес мүшесі –
проректор

_____ П. Быков
_____ 20__ жылы

Автор Иванов А. С. немесе **Құрастырған** А. С. Иванов немесе **Авторлар**
Иванов А. С., Волков С. А. немесе **Құрастырған:** А. С. Иванов, С. А. Волков

«Физика және аспап жасау» кафедрасы

Физикалық өрістер теориясы
Оқу құралы

Кафедра отырысында бекітілді _____ 20__ жылы, Протокол № _____

Кафедра меңгерушісі _____ С. М. Ахметов

Металлургия, машина жасау және көлік факультетінің оқу-әдістемелік
кеңесінде бекітілген _____ 20__ жылы, Протокол № _____

ОӘК төрағасы _____ Ж. Г. Петров

«Торайғыров университеті» КЕАҚ Ғылыми кеңесімен ұсынылған
_____ 20__ жылы, Протокол № _____

КЕЛІСІЛДІ

ММЖЖК деканы _____ Ж. К. Сидоров _____ 20__ жылы

Нормобақылау

СЖСМЖК _____ Г. С. Баяхметова _____ 20__ жылы

БЕКІТІЛГЕН

АҚБ бастығы _____ С. М. Хасенова _____ 20__ жылы

Н қосымшасының жалғасы

Бекітемін

ОІ жөніндегі кеңес мүшесі –
проректор

_____ П. Быков
_____ 20__ жылы

Автор Иванов А. С. немесе **Құрастырған** А. С. Иванов

«Физика және аспап жасау» кафедрасы

Физикалық өрістер теориясы
Оқу-әдістемелік құрал

Кафедра отырысында бекітілді _____ 20__ жылы, Протокол № _____

Кафедра меңгерушісі _____ С. М. Ахметов

Металлургия, машина жасау және көлік факультетінің оқу-әдістемелік
кеңесінде бекітілген _____ 20__ жылы, Протокол № _____

ОӘК төрағасы _____ Ж. Г. Петров

«Торайғыров университет» КЕАҚ оқу-әдістемелік кеңесімен бекітілген
_____ 20__ жылы, Протокол № _____

КЕЛІСІЛДІ

ММЖЖК деканы _____ Ж. К. Сидоров _____ 20__ жылы

Нормобақылау

СжСМЖК _____ Г. С. Баяхметова _____ 20__ жылы

БЕКІТІЛГЕН

АҚБ бастығы _____ С. М. Хасенова _____ 20__ жылы

Н қосымшасының жалғасы

Бекітемін

ОІ жөніндегі кеңес мүшесі –
проректор

_____ П. Быков
_____ 20__ жылы

Автор Иванов А. С. немесе **Құрастырған** А. С. Иванов

«Физика және аспап жасау» кафедрасы

Физикалық өрістер теориясы
Пәннің оқу-әдістемелік кешені

Кафедра отырысында бекітілді _____ 20__ жылы, Протокол № _____

Кафедра меңгерушісі _____ С. М. Ахметов

Металлургия, машина жасау және көлік факультетінің оқу-әдістемелік
кеңесінде бекітілген _____ 20__ жылы, Протокол № _____

ОӘК төрағасы _____ Ж. Г. Петров

КЕЛІСІЛДІ

ММЖЖК деканы _____ Ж. К. Сидоров _____ 20__ жылы

Нормобақылау

СЖСМЖК _____ Г. С. Баяхметова _____ 20__ жылы

БЕКІТІЛГЕН

АҚБ бастығы _____ С. М. Хасенова _____ 20__ жылы

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТҰЙЫМ САЛЫНАДЫ!

*Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық
немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды*

Н қосымшасының жалғасы

Бекітемін

ОІ жөніндегі кеңес мүшесі –
проректор

_____ П. Быков
_____ 20__ жылы

Құрастырған А. С. Иванов

«Физика және аспап жасау» кафедрасы

Физикалық өрістер теориясы
Әдістемелік нұсқаулар

Кафедра отырысында бекітілді _____ 20__ жылы, Протокол № _____

Кафедра меңгерушісі _____ С. М. Ахметов

КЕЛІСІЛДІ

ММЖЖк деканы _____ Ж. К. Сидоров _____ 20__ жылы

Нормобақылау

СжСМЖК _____ Г. С. Баяхметова _____ 20__ жылы

БЕКІТІЛГЕН

АҚБ бастығы _____ С. М. Хасенова _____ 20__ жылы

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

II қосымшасы (міндетті)

АВТОРЛЫҚ ҚҰҚЫҚ КЕЛІСІМІ жұмысқа құқықтарды беру туралы «Баспа атауы» жарияланым түрі

Павлодар қ.

«___» _____ 20__ ж.

«Торайғыров университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы Ержанов Нұрлан Тельманұлы өкілдік ететін, сенімхат негізінде әрекет ететін, бұдан әрі «Университет» деп аталатын, бір жағынан, және _____

(жеке куәлік № _____ берілген _____), бұдан әрі «Автор», екінші жағынан, бірлесіп «Тараптар» деп аталатын, Қазақстан Республикасы Заңының 31-бабына сәйкес осы шартты жасады. Қазақстан Республикасының «Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Заңы:

1. Келісімнің тақырыбы

1.1 Автор Қазақстан Республикасының аумағында коммерциялық пайдаланудың айрықша құқығын береді _____

(оқу құралы, монография және баспа басылымының басқа да түрлері, авторлық куәлік) «Авторлық құқық және сабақтас құқықтар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 16-бабына сәйкес бұдан әрі «Шығарма» деп аталатын:

1.1.1 Жұмысты кез келген жолмен басып шығару және қайта басып шығару;

1.1.2 Жұмыстың көшірмелерін сату тәртібімен тарату;

1.1.3 Бұқаралық ақпарат құралдарында, оның ішінде интернет-ресурстарда жұмысты көпшілікке жарнамалауға, библиографиялық мәліметтерді, аннотацияларды, мазмұндық кестелерді және басқа да материалдарды жариялауға;

1.1.4 Оқулықтың электронды нұсқасын (электрондық оқулық, мультимедиялық оқулық) басып шығару және тарату;

1.1.5 Тарату мақсатында жұмысты импорттау;

1.1.6 Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындарының мемлекеттік сатып алу бөлімдеріне берілген авторлық келісімдердің барлық кейінгі көшірмелері үшін электрондық факсимильді пайдаланыңыз.

1.2 Автор университетке мыналарға еркін құқық береді:

1.2.1 Сіздің жұмысыңызды университеттің ресми электронды ресурстарында, Beisembaev Library электронды депозитарийінде жария ету.

1.2.2 Beisembaev Library электронды депозитарийінде сақтау, Жұмыстың немесе оның бөліктерінің электрондық нұсқасын жасау.

1.2.3 Beisembaev Library университеттің ресми электрондық ресурстарында жұмыстың электронды нұсқасын немесе оның бөліктерін көпшілікке жариялау.

1.2.4 Beisembaev Library оқырмандарының тапсырысы бойынша жұмыстың бөліктерін қағазға және/немесе электронды тасымалдағышқа көшіру.

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

II қосымшасының жалғасы

2. Құқықтарды беру мерзімі

2.1 Осы Шарттың Г.1 тармағында көрсетілген құқықтарды Автор осы Шарт күшіне енген күннен бастап 3 (үш) жыл ішінде Университетке береді.

2.2 Тараптардың ешқайсысы оның қолданылу мерзімі аяқталғанға дейін күнтізбелік 10 (он) күннен кешіктірмей шартты бұзу туралы екіншісіне хабарламаса, шарт белгісіз мерзімге ұзартылады.

3. Келісімшарт бағасы

3.1 Осы шарттың 1.1.4-тармағын қоспағанда, 1.1 тармағында көрсетілген жұмыстарды кез келген тәсілмен пайдаланғаны үшін Университет құнының 30% (отыз пайызы) мөлшерінде ақы (сыйақы) төлеуге міндеттенеді. сатылған басылым.

3.2 Авторлық сыйақыны төлеу Туындыға сатылған құқықтардың қаржылық айналымы жасалған күннен бастап 30 (отыз) күнтізбелік күн ішінде жүзеге асырылады.

3.3 Сатылған басылым құнының 30% (отыз пайызы) мөлшерінде авторлық сыйақы (сыйақы) бір жұмыстың екі және одан да көп авторлары болған жағдайда, бүкіл авторлар ұжымына төленеді. Бұл ретте Авторлар тобы қаламақыны (сыйақыны) алушыны дербес анықтайды.

3.4 Университет жұмысты кез келген басылымда шығарады және бағасын дербес белгілейді.

4. Тараптардың міндеттері

4.1 Автор міндеттенеді:

4.1.1 Университеттің талабы бойынша, егер олар қолданыстағы заңнамаға қайшы келмейтін болса, жасалған жұмыстарға түзетулер енгізу (пайдалану кезінде анықталған ақауларды жою);

4.1.2 Шарттың қолданылу мерзімі ішінде туындыны, сондай-ақ оның дербес коммерциялық құны бар жекелеген бөліктерін Қазақстан Республикасының аумағында коммерциялық мақсатта жұмыс істейтін басқа баспаға үшінші тұлғаларға және ұйымдарға бермеуге;

4.1.3 Осы Келісімшарттың әрекет ету мерзімі ішінде университеттің жұмыстарды таратуына кедергі жасамаңыз.

4.2 Университет міндеттенеді:

4.2.1 Жұмысты құру процесіне үшінші тұлғалардың араласуына жол бермеу;

4.2.2 Автордың аты-жөні көрсетілген Жұмысты басып шығаруға, көбейтуге және таратуға;

4.2.3 Жұмысты автор макетін бекіткеннен кейін (мазмұны, кітап дизайны, түптеу және т.б.) жариялау;

4.2.4 Жұмысқа Автормен келісілмеген өзгерістерге және/немесе қосымша материалдарға жол бермеу;

4.2.5 Авторға туындының бірінші және кейінгі баспалардағы сатылым көлемі туралы ақпарат беру, яғни. таралым және қайта басып шығару көлемі, сондай-ақ бір дананың көтерме бағасы.

II қосымшасының жалғасы

5. Тараптардың жауапкершілігі

5.1 Жұмыстағы анықтамалық және әдістемелік ақпараттың дұрыстығына Автор жауапты;

5.2 Автор ұсынған материалдардың авторлық құқықтарының бұзылғаны туралы үшінші тұлғалардың шағымдары болған жағдайда Университет жауапты емес;

5.3 Осы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамаған немесе тиісінше орындамаған тарап Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес жауапты болады.

6. Дауларды реттеу

6.1 Осы Шартты орындауға байланысты туындауы мүмкін барлық даулар мен келіспеушіліктер келіссөздер арқылы шешіледі.

6.2 Егер тараптар арасында туындаған дауды келіссөздер арқылы шешу мүмкін болмаса, ол сотқа жіберіледі.

7. Қорытынды ережелер

7.1 Осы шарт бірдей заңды күші бар 2 данада жасалды, оның бір данасы Университетке, екіншісі Авторларға арналған.

7.2 Осы шарт тараптар қол қойған сәттен бастап күшіне енеді.

Тараптардың заңды мекенжайлары және банктік деректемелері

УНИВЕРСИТЕТ

«Торайғыров университеті» ҚЕАҚ
Мекенжай: Павлодар қ., Ломов к. 64
БСН 990140004654
СТТН 451800030073
«Қазақстан халық банкі» АҚ
БСК HSBKQZKX
ЖСК KZ156010241000003308

_____ Ержанов Н.Т.

АВТОРЛАР

_____
Аты-жөні (толық)
Тұрғын үй мекен-жайы

_____
Жеке куәлік _____
ЖСН _____

_____
Аты-жөні (қолы)

_____
Аты-жөні (толық)
Тұрғын үй мекен-жайы

_____
Жеке куәлік _____
ЖСН _____

_____
Аты-жөні (қолы)

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» ҚЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

Р Қосымшасы
(міндетті)

СМЖ ҰС Н 4.01.6/02

ЕЛІСУ ПАРАҒЫ		
Қызметі, аты-жөні	Келісу күні	Қолы
СжСМЖК басшысы Н. Б. Мапитов	2023 жылы 02 10	 (қолы)
Нормобақылаушы: СжСМЖК сапа жөніндегі инженер Г. С. Баяхметова	2023 жылы 02 10	 (қолы)

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТҮЙІМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды

ӘОК: 378.4:655.59:006.037

Түйін сөздер: оқу әдебиеті, ғылыми әдебиет, монография, оқулық, оқу құралы, оқу-әдістемелік құрал, әдістемелік нұсқаулар, әдістемелік ұсыныстар, жоспарлау, дайындау, шолу, талқылау, ресімдеу, типтік бақылау, басылым, баспа жоспары, бюллетень, авторлық белгі, ISBN.

ҚҰЖАТТЫ РҰҚСАТСЫЗ КӨШІРУГЕ ТҮЙІМ САЛЫНАДЫ!

Осы құжат «Торайғыров университеті» КЕАҚ Басқарма төрағасы-ректорының рұқсатынсыз толық немесе ішінара қайта шығарылмайды. Көбейтілмейді және тартылмайды